

Projekt

z dnia 7 lipca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ TURKU**

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Na podstawie art. 10e ust. 1, art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.), Rada Miejska Turku uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta Turku na lata 2026-2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Turku.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Kierownik Wydziału
Strategii i Projektów Zewnętrznych
Agnieszka Dłoniak

RADCA PRAWNY
Anna Szczepocka

UZASADNIENIE

Uzasadnienie do uchwały Nr

Rady Miejskiej Turku

z dnia

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 – 2030

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Turek na lata 2026 – 2030 stanowi istotny dokument planowania rozwoju lokalnego, który określa główne kierunki rozwoju gminy. Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju i stanowi dokument, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Podstawą do wyznaczenia kierunków rozwoju gminy stała się diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wraz z wnioskami, która pomogła sformułować istniejące szanse i potencjały, silne i słabe strony, a także doprecyzować wizję dla Gminy Miejskiej Turek.

Proces opracowania strategii realizowany był w modelu partycypacyjnym. Prowadzono konsultacje z udziałem mieszkańców oraz lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych. W dniu 19 maja 2026 r. Burmistrz Miasta Turku zawiadomił o opracowaniu i wyłożeniu do publicznego wglądu projektu „Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026-2030”. Do wzięcia udziału w konsultacjach i do zapoznania się z projektem „Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026-2030” zaproszono mieszkańców Miasta Turku, gminy sąsiednie i ich związki, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Konsultacje trwały od 20.05.2026 r. do 23.06.2026 r.

Projekt dokumentu został poddany analizie w zakresie jego spójności z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Zarząd Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr 3880/2026 w dniu 25 czerwca 2026 roku wydał pozytywną opinię dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2030.

Burmistrz Miasta Turku wystąpił do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2030.

Pismem z dnia 1 lipca 2026 r. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu strategii.

Pismem z dnia 2 lipca 2026 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, również uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

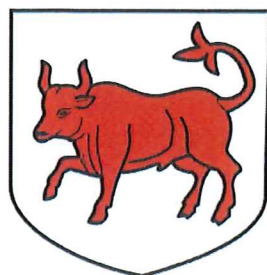
Stosowne Obwieszczenie o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzasadnieniem odstąpienia zostało zamieszczone na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Turku oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu.

W wyniku opisanych powyżej działań, wypracowane zostały ostateczne założenia programowe Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Turek na lata 2026–2030.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie przedmiotowej uchwały jest celowe i uzasadnione.

BURMISTRZ MIASTA

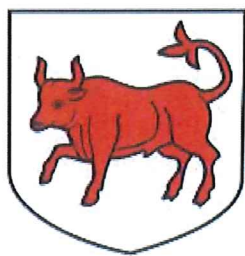
Romuald Antosik
Romuald Antosik

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Turek, 2026

Zamawiający:

Gmina Miejska Turek
ul. Kaliska 59
62-700 Turek

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Joanna Kaszubska
Analityk – Dominika Kujawa

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	17
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta.....	18
1.2. Analiza SWOT	37
1.3. Potencjał miasta.....	41
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	43
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	46
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	69
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.....	69
3.2. System powiązań przyrodniczych	72
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....	76
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.....	78
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście.....	82
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.....	82
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	83
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	85
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlowych wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	86
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	86
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	87
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	88
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	88
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	89
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	89
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	90
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta Turku	92
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	92
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	95
Spis tabel i rysunków.....	100

Wstęp

Strategię rozwoju jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662).

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego miasta Turku, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój miasta, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026,
- Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Miasta z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,

Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,

Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez miasto Turek wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Miasta Turku zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu, wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,

Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,

Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,

Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,

Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,

Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Miasta Turku, obejmujące między innymi modernizację układu drogowego, rozwój mobilności niezmotoryzowanej, uruchomienie i rozwój transportu publicznego w integracji z siecią regionalną oraz zmniejszenie presji transportu na środowisko, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą numer 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 roku. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami jest głównym dokumentem strategicznym niezbędnym do realizacji ochrony i opieki nad obiektami zabytkowymi.

Głównym celem Programu jest zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienia narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości.

- Kierunek działań 1.1. Podnoszenie wiedzy o wybranych grupach zasobu zabytkowego kraju.
- Kierunek działań 1.2. Ochrona zabytków i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości.
- Kierunek działań 1.3. Realizacja międzynarodowych zobowiązań.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków.

- Kierunek działań 2.1. Cyfryzacja procesów administracyjnych.
- Kierunek działań 2.2. Wzmacnianie zastosowania nowych technologii w ochronie zabytków.
- Kierunek działań 2.3. Reforma finansowania ochrony i opieki nad zabytkami.

Cel szczegółowy 3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

- Kierunek działań 3.1. Wzmacnianie narzędzi ochrony zabytków wobec zmian klimatycznych.
- Kierunek działań 3.2. Edukacja i podnoszenie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 obejmuje między innymi rewitalizację i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, a także budowanie oferty edukacyjno-kulturowej i turystycznej opartej na zasobach dziedzictwa lokalnego. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

Strategia została przyjęta uchwałą numer XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku.

Głównym celem strategii wojewódzkiej jest zapewnienie społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważonego rozwoju regionu poprzez efektywne rozwijanie oraz wykorzystanie miejscowych zasobów i potencjałów, ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez realizację działań w obszarach tematycznych rozwoju: poprzez realizację działań w obszarach tematycznych rozwoju: (1) wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców; (2) rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu; (3) rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski; (4) wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Tabela 1. Zgodność celów Strategii Województwa Wielkopolskiego 2030 z celami Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Cele Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	Odpowiadający cel Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Uzasadnienie powiązania
1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu; 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia; 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.	Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta (2.2. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy) oraz Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców (1.1. Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych)	Powiązanie wynika z ukierunkowania na rozwój potencjału gospodarczego oraz kompetencyjnego mieszkańców. Cele Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030 w zakresie wzmacniania innowacyjności gospodarki, wzrostu aktywności zawodowej oraz lepszego wykorzystania kapitału ludzkiego znajdują odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Miasta Turku poprzez działania na rzecz wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości, poprawy klimatu inwestycyjnego, współpracy biznesu z sektorem edukacji oraz podnoszenia jakości usług edukacyjnych. Zestawienie tych celów sprzyja rozwojowi edukacji praktycznej, lepszemu dopasowaniu kompetencji mieszkańców do potrzeb rynku pracy oraz zwiększeniu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki na poziomie regionalnym i lokalnym.

Cele Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	Odpowiadający cel Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Uzasadnienie powiązania
2.1. Wzrost Wielkopolski świadomy demograficznie; 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom; 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców (1.1. Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych, 1.2. Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji, 1.3. Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego, 1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeń), Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa (3.3. Atrakcyjny rynek mieszkaniowy).	Zgodność celów wynika z koncentracji na wzroście jakości życia mieszkańców, przeciwdziałaniu wykluczeniom społecznym oraz świadomym reagowaniu na wyzwania demograficzne. Cele Strategii Rozwoju Województwa w zakresie przeciwdziałania marginalizacji, rozwoju kapitału społecznego i kulturowego oraz podejścia demograficznego znajdują odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Miasta Turku poprzez działania ukierunkowane na poprawę dostępności i jakości usług publicznych, rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych, wzmacnianie dostępności infrastruktury kultury, sportu i rekreacji oraz rozwój polityki mieszkaniowej. Realizacja tych działań sprzyja integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców, budowaniu więzi lokalnych oraz wzmacnianiu tożsamości kulturowej, co bezpośrednio koresponduje z regionalnymi celami społecznymi, demograficznymi i kulturowymi.
3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa; 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski; 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.	Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta (2.1. Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych), Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa (3.1. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna, 3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska) oraz Cel	Powiązanie wynika ze wspólnego ukierunkowania na poprawę dostępności i spójności transportowej, porządkowanie i podnoszenie jakości przestrzeni miejskiej oraz realizację działań na rzecz ochrony środowiska i efektywności energetycznej. Kierunki miejskie obejmujące modernizację infrastruktury drogowej, rozwój transportu zbiorowego i pieszo-rowerowego oraz inwestycje niskoemisyjne (efektywność

Cele Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030	Odpowiadający cel Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Uzasadnienie powiązania
	strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska (4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej, 4.2. Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu)	energetyczna, OZE, modernizacja sieci ciepłowniczych, działania adaptacyjne) bezpośrednio wspierają cele regionalne w obszarze komunikacji, środowiska i bezpieczeństwa energetycznego.
4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług; 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców (1.3. Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego, 1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeń), cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa (3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska) oraz uzupełniającą Cel strategiczny 2 (2.2. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy)	Powiązanie wynika z ukierunkowania na podniesienie jakości i integrację usług publicznych oraz wzmocnienie koordynacji działań. Strategia Miasta Turku zakłada m.in. lepszą dostępność i organizację usług społecznych, asystenckich i bezpieczeństwa oraz współpracę z mieszkańcami i partnerami, a uzupełniającą usprawnienia w obsłudze inwestorów i procesach administracyjnych, co wzmacnia efektywność realizacji polityk publicznych. Działania przyczyniają się również do zwiększenia sprawności funkcjonowania samorządu, poprawy jakości zarządzania lokalnego oraz skuteczniejszej realizacji zadań publicznych.

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 jest zgodna z celami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, wspierając ich realizację na poziomie lokalnym między innymi poprzez wymienione wyżej działania.

W celu zapewnienia spójności Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 z dokumentami wyższego rzędu, dokonano szczegółowej analizy powiązań pomiędzy jej celami strategicznymi a kluczowymi kierunkami działań zdefiniowanymi dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. Tabela poniżej przedstawia syntetyczne zestawienie tych zależności, obejmujące przyporządkowanie obszarów interwencji WOF do odpowiednich celów strategicznych oraz

celów operacyjnych i kierunków działań przewidzianych w Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030, wraz z wykazaniem powiązań merytorycznych.

Tabela 2. Powiązanie kierunków działań Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego z celami Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kluczowe kierunki działań WOF	Obszary interwencji WOF	Powiązane cele Strategii Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Powiązane cele operacyjne i kierunki działań
Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	— Transformacja energetyczna; — Nowe specjalizacje gospodarcze (OZE, wodór); — Atrakcyjne tereny inwestycyjne; — Restrukturyzacja gospodarki; — Rynek pracy; — Edukacja i kształcenie ustawiczne.	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta	1.1 Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych: — Zwiększenie jakości usług edukacyjnych i opiekuńczych; — Współpraca pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami i szkołami; — Poprawa stanu technicznego placówek edukacyjnych i opiekuńczych. 2.1. Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych: — Wzrost atrakcyjności gospodarczej miasta. 2.2. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy: — Tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego; — Wsparcie warunków do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi; — Promocja gospodarcza miasta.
Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i	— Zmiany demograficzne;	Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców	1.3. Zintegrowany system usług społecznych i

Kluczowe kierunki działań WOF	Obszary interwencji WOF	Powiązane cele Strategii Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Powiązane cele operacyjne i kierunki działań
niematerialnych regionu	— Usługi społeczne, senioralne, zdrowotne; — Funkcje turystyczne (georóżnorodność); — Wzmacnianie społeczności lokalnych.		bezpieczeństwa publicznego: — Poprawa jakości i dostępności usług pomocy społecznej; — Koordynacja usług asystenckich i środowiskowych; — Poprawa w zakresie bezpieczeństwa publicznego. 1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeń: — Zapewnienie dostępności architektonicznej i informacyjno – komunikacyjnej w przestrzeni miejskiej i w obiektach użyteczności publicznej; — Wsparcie społeczne i lokalne inicjatywy na rzecz mieszkańców; — Wsparcie organizacji lokalnych i promocja dziedzictwa kulturowego regionu; — Zintegrowana wspólnota lokalna. 1.2. Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji: — Rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji; — Rozwój oferty instytucji kultury, sportu i rekreacji.
Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski	— Infrastruktura transportowa (DK25/72/92, E20),	Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń	3.1. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna:

Kluczowe kierunki działań WOF	Obszary interwencji WOF	Powiązane cele Strategii Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Powiązane cele operacyjne i kierunki działań
	— Kolej, transport niskoemisyjny, ścieżki rowerowe, — Jakość środowiska, gospodarka odpadami i wodno-ściekowa, — Retencja wód, — Energetyka rozproszona, OZE.	miejska i mieszkaniowa Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska	— Budowa, przebudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej; — Budowa chodników i ścieżek rowerowych; — Rozwój transportu zbiorowego na terenie Miasta. 3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska: — Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych porządkujących przestrzeń miejską. 4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej: — Wymiana przestarzałych sieci ciepłowniczych; — Wykorzystanie energii geotermalnej w systemie ciepłowniczym miasta; — Przyłączanie kolejnych budynków mieszkalnych i innych (publicznych) do sieci ciepłowniczej lub gazowej, — Realizowanie programów wymiany źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych. — Inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w

Kluczowe kierunki działań WOF	Obszary interwencji WOF	Powiązane cele Strategii Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Powiązane cele operacyjne i kierunki działań
			sektorze mieszkaniowym; — Zwiększenia udziału OZE w produkcji energii. 4.2. Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu: — Działania w zakresie zwiększenia efektywności recyklingu; — Usuwanie wyrobów zawierających azbest; — Realizacja inwestycji w zakresie retencji wodnej; — Zazielenianie miasta; — Działania z zakresu edukacji ekologicznej, zwiększanie świadomości środowiskowej i promocja działań proekologicznych.
Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	— Rewitalizacja i rekultywacja terenów zdegradowanych (w tym pogórnich); — Współzarządzanie z NGO, JST, przedsiębiorcami; — Plan transformacji energetycznej.	Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska	3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska: — Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych porządkujących przestrzeń miejską. 3.3. Atrakcyjny rynek mieszkaniowy: — Rozwój mieszkalnictwa komunalnego; — Rozwój terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne. 4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej i 4.2

Kluczowe kierunki działań WOF	Obszary interwencji WOF	Powiązane cele Strategii Miasta Turku na lata 2026 - 2030	Powiązane cele operacyjne i kierunki działań
			Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu: — Działania w zakresie zwiększenia efektywności recyklingu; — Usuwanie wyrobów zawierających azbest; — Realizacja inwestycji w zakresie retencji wodnej; — Zazielenianie miasta; — Działania z zakresu edukacji ekologicznej, zwiększanie świadomości środowiskowej i promocja działań proekologicznych. 1.4 Społeczność lokalna bez wykluczeń: — Partycypacja społeczna i e-konsultacje.

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z postanowieniami dokumentu „Wymiar terytorialny. Zasady opiniowania strategii terytorialnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (ZIT, IIT, GPR)”, stanowiącego uzupełnienie SRWW 2030 w zakresie delimitacji Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), miasto Turek, jako miasto średnie tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze, zostało włączone do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla obszaru funkcjonalnego Miast Koła i Turku.

W Strategii Terytorialnej Partnerstwa Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego sformułowano cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Obszar Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego miejscem bezpiecznym, o wysokiej jakości życia i wspierającym rozwój jego mieszkańców:

- 1.a. Unowocześnienie i zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej;
- 1.b. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych dla mieszkańców;

- 1.c. Utrwalenie wysokiego poziomu oferty edukacyjnej;
- 1.d. Pobudzenie aktywności mieszkańców.

Cel szczegółowy 2. Konkurencyjna gospodarka Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego, oferująca atrakcyjne miejsca pracy, przyciągająca wyspecjalizowane inwestycje wykorzystujące lokalne zasoby:

- 2.a. Efektywne wsparcie pracowników i pracodawców w adaptacji do zmian na rynku pracy;
- 2.b. Rozwijanie lokalnej gospodarki w oparciu o miejscowe zasoby.

Cel szczegółowy 3. Dobrze skomunikowany obszar Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego odznaczający się wysoką zdolnością adaptacji do zmian klimatu a także wysokiej jakości przestrzenią:

- 3.a. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury komunikacyjnej;
- 3.b. Tworzenie bezpiecznych i przyjaznych środowisku przestrzeni publicznych;
- 3.c. Poprawa efektywności energetycznej budynków w oparciu o potencjał OZE.

Cel szczegółowy 4. Skuteczna i odpowiedzialna współpraca na obszarze Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego:

- 4.a. Rozwój partycypacji społecznej i edukacji obywatelskiej;
- 4.b. Instytucjonalny rozwój partnerstwa.

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 pozostaje w pełni spójna ze Strategią Terytorialną Partnerstwa ZIT Kolsko-Tureckiego Obszaru Funkcjonalnego, odzwierciedlając jej cele i kierunki interwencji w obszarach usług społecznych, gospodarki, transportu, przestrzeni publicznych oraz środowiska.

W odniesieniu do Celu Szczegółowego 1 ZIT dokument jest spójny poprzez zaplanowane kierunki działań na rzecz poprawy jakości edukacji i opieki (modernizacja placówek, zajęcia dodatkowe, współpraca szkół z przedsiębiorcami), rozwoju infrastruktury i oferty kultury, sportu i rekreacji oraz wzmacniania zintegrowanych usług społecznych (CUS, wsparcie seniorów, koordynacja usług asystenckich i środowiskowych, bezpieczeństwo publiczne). Uzupełniającą obejmuje eliminowanie barier dostępności oraz wsparcie inicjatyw i organizacji lokalnych, co wpisuje się w cel budowy społeczności bez wykluczeń.

W sferze gospodarczej przedmiotowa strategia implementuje założenia Celu Szczegółowego 2 ZIT, skupiającego się na konkurencyjności gospodarki. Działania Miasta Turku obejmują rozwój i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, modernizację infrastruktury technicznej, tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego oraz współpracę z instytucjami otoczenia biznesu i lokalnymi przedsiębiorcami, co odpowiada projektom ZIT w zakresie przedsiębiorczości,

atrakcyjnych miejsc pracy i promocji gospodarczej. Uzupełniając, inicjatywy dotyczące współpracy biznesu z edukacją, szkoleń, doradztwa zawodowego i aktywizacji zawodowej wpisują się w logikę ZIT związaną z dostosowaniem kompetencji mieszkańców do potrzeb rynku pracy.

Pełna zgodność występuje również z Celem Szczegółowym 3 ZIT, obejmującym transport i przestrzeń. Strategia Turku zakłada modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej, poprawę dostępności ruchu pieszego i rowerowego, rozwój transportu publicznego oraz budowę węzła przesiadkowego, co odpowiada celom ZIT w zakresie dostępności komunikacyjnej. W obszarze przestrzeni miejskiej dokument przewiduje inwestycje w odnowę centrum miasta, rozwój zieleni, strefy uspokojenia ruchu, małą architekturę i kształtowanie ładu przestrzennego – spójnie z działaniami ZIT ukierunkowanymi na tworzenie bezpiecznych, reprezentacyjnych i przyjaznych środowisku przestrzeni publicznych. Jednocześnie przewidziane w Strategii Miasta działania dotyczące efektywności energetycznej, termomodernizacji, wykorzystania OZE oraz transformacji systemu ciepłowniczego odpowiadają celom ZIT w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i adaptacji do zmian klimatu.

Dokument realizuje także Cel Szczegółowy 4 ZIT dotyczący partycypacji i rozwoju instytucjonalnego. Przewiduje kontynuację wsparcia organizacji pozarządowych, rozwój inicjatyw lokalnych, organizację wydarzeń społecznych i kulturalnych. Ponadto dokument zakłada współpracę z innymi podmiotami, jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami instytucjonalnymi, co wzmacnia koordynację działań w ramach obszaru funkcjonalnego.

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 wdraża założenia Strategii Terytorialnej ZIT Kolsko-Tureckiego OF, zapewniając pełną zgodność celów, działań i planowanych inwestycji na poziomie lokalnym z kierunkami rozwoju całego partnerstwa.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Miasta i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta Turku na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta

Sfera społeczna – podsumowanie

PROCESY DEMOGRAFICZNE

W 2024 roku miasto Turek zamieszkiwało 24 332 osoby, w tym 11 201 osób (46,03%) stanowili mężczyźni, a 13 131 osób (53,97%) kobiety. Na przestrzeni 2020-2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 203 osoby w stosunku do 2020 roku, czyli o 4,71%, z czego liczba mężczyzn spadła o 644 osoby (5,44%) a kobiet o 559 osób (4,08%). Miasto Turek doświadcza spadku populacji, co wskazuje na niekorzystne tendencje demograficzne. Zmniejszająca się liczba ludności wynika głównie z ujemnego przyrostu naturalnego, jak również zmian w strukturze wieku mieszkańców oraz relatywnie niskiego udziału młodszych grup w ogólnej populacji. Choć w latach 2022-2024 odnotowano dodatnie saldo migracji (więcej zameldowań niż wymeldowań), nie zdołało ono zrównoważyć naturalnego spadku liczby ludności wynikającego z przewagi zgonów nad urodzeniami.

Struktura wiekowa mieszkańców miasta Turku w 2024 roku ukazuje postępujące procesy starzenia się społeczeństwa oraz przemiany w rozkładzie grup ekonomicznych. Udział poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców przedstawia się następująco:

- wiek przedprodukcyjny (osoby od 0 do 17 lat): 15,37%,
- wiek produkcyjny (od 18 do 59 dla kobiet i od 18 do 64 lat dla mężczyzn): 55,60%
- wiek poprodukcyjny (czyli od 60 lat włącznie w przypadku kobiet i 65 lat włącznie w przypadku mężczyzn): 29,03%.

Na przestrzeni lat 2020-2024 można zaobserwować widoczne zmiany w strukturze wiekowej ludności: liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 7,95%, populacja w wieku produkcyjnym spadła o 9,37%, natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 7,91%. Malejąca liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wskazuje na niską dzietność oraz możliwe związane z tym problemy demograficzne w przyszłości (niska liczba uczniów w szkołach, niedobór siły roboczej). Spadek osób w wieku produkcyjnym może świadczyć o odpływie młodych dorosłych (na przykład do większych ośrodków miejskich lub za granicę, czy w określonych przypadkach na obszary wiejskie) oraz o starzeniu się społeczności lokalnej. Może to z kolei prowadzić do zwiększenia zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze skierowane do seniorów oraz wzrost kosztów związanych z systemem zabezpieczeń społecznych. Pomimo ujemnego przyrostu naturalnego, miasto w ostatnich latach zaczęło przyciągać więcej mieszkańców z zewnątrz. Wynik ten jest w dużej mierze efektem rejestracji pobyków czasowych – w analizowanym okresie znaczący udział stanowili obcokrajowcy.

Aby poprawić sytuację demograficzną w Turku, należy tworzyć dogodne warunki do życia poprzez modernizację infrastruktury technicznej i drogowej, rozwój transportu publicznego oraz zwiększanie dostępności terenów rekreacyjnych. Istotne jest także podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i jakości przestrzeni miejskiej, co sprzyja codziennemu funkcjonowaniu mieszkańców.

Z perspektywy rozwoju lokalnego kluczowe znaczenie ma wspieranie przedsiębiorczości oraz poszerzanie oferty mieszkaniowej odpowiadającej różnym potrzebom społecznym. Ważne jest również budowanie spójnego wizerunku miasta jako miejsca nowoczesnego, atrakcyjnego do życia, pracy i inwestowania, z aktywnym życiem społecznym i kulturalnym.

EDUKACJA I OPIEKA NAD DZIEĆMI

Dostęp do usług edukacyjnych i opieki nad dziećmi na terenie Miasta Turku zapewniany jest między innymi przez szkoły podstawowe, przedszkola oraz żłobek:

- Szkoła Podstawowa numer 1 im. Henryka Sienkiewicza (25 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa numer 4 im. Generała Mieczysława Smorawińskiego (27 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa numer 5 im. UNICEF (43 oddziały),
- Przedszkole Samorządowe numer 3 (6 oddziałów),
- Przedszkole Samorządowe numer 4 (5 oddziałów),
- Przedszkole Samorządowe numer 5 (7 oddziałów),
- Przedszkole Samorządowe numer 6 (6 oddziałów),
- Przedszkole Samorządowe numer 7 (6 oddziałów),
- Przedszkole Samorządowe numer 8 (5 oddziałów),
- Żłobek Miejski w Turku.

Uzupełnieniem systemu publicznej edukacji i opieki są placówki niepubliczne, które również funkcjonują na terenie miasta. W 2024 roku działalność prowadziły m.in. niepubliczne przedszkola i szkoły podstawowe, jak również żłobki, oferujące zróżnicowaną i dostępne lokalizowaną ofertę edukacyjno-opiekuńczą. Dzięki dotacjom z budżetu miasta, jednostki te zapewniają mieszkańcom alternatywne formy kształcenia i opieki, wspierając tym samym realizację obowiązku edukacyjnego oraz potrzeby związane z wychowaniem i rozwojem najmłodszych dzieci.

Analiza lokalnego systemu edukacji w mieście Turku wskazuje, że działające na jej terenie placówki oświatowo-wychowawcze funkcjonują stabilnie, odgrywając kluczową rolę w strukturze społecznej i są fundamentem lokalnej polityki edukacyjnej. Mimo tego, przeprowadzona analiza wykazała szereg obszarów wymagających wsparcia i modernizacji, które pozwoliłyby lepiej dostosować ofertę edukacyjną do zmieniających się warunków

demograficznych oraz oczekiwań mieszkańców. Na przestrzeni lat 2020-2023 współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie przekraczającym 100%, co oznacza, że liczba uczniów zapisanych do szkół podstawowych przekroczyła liczbę dzieci w odpowiedniej grupie wiekowej w populacji. Na wskaźnik oddziałują między innymi uczniowie uczący się w innym roczniku niż przewiduje to system oraz dzieci spoza miasta, uczęszczające do lokalnych szkół.

W oparciu o przeprowadzoną analizę wyników egzaminów ósmoklasistów warto rozważyć wzmocnienie działań miasta ukierunkowanych na dalszą poprawę jakości kształcenia. Mogłoby to obejmować wsparcie dla wszystkich etapów edukacji – od wychowania przedszkolnego po szkoły ponadpodstawowe. Szczególną rolę mogą tu odegrać inicjatywy sprzyjające rozwojowi kompetencji kadry pedagogicznej, doposażaniu placówek w nowoczesne materiały dydaktyczne oraz wdrażaniu programów odpowiadających na potrzeby współczesnego rynku edukacyjnego.

Warto również poszerzać ofertę zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza takich, które pomagają uczniom w przygotowaniach do egzaminów końcowych. Uzupełniając, korzystne może być dalsze wspieranie rozwoju umiejętności językowych, cyfrowych i społecznych, co w dłuższej perspektywie może zwiększyć konkurencyjność absolwentów lokalnych szkół publicznych.

Poważnym wyzwaniem, które wymaga pilnych działań, jest stan techniczny infrastruktury edukacyjnej. Budynki szkół i przedszkoli w Turku wykazują niską efektywność energetyczną, co generuje znaczne straty ciepłe oraz podnosi koszty ich eksploatacji. Przeprowadzona charakterystyka techniczna obiektów potwierdza niewystarczającą izolacyjność termiczną przegród zewnętrznych, przestarzałe systemy centralnego ogrzewania oraz energochłonny system oświetlenia. Niska efektywność energetyczna prowadzi do większego zużycia energii, co w przypadku energii wytwarzanej ze spalania paliw skutkuje zwiększoną emisją pyłów i gazów cieplarnianych. Zanieczyszczenia te pogarszają jakość powietrza oraz zwiększają ryzyko chorób układu oddechowego. W odpowiedzi na te problemy, strategia rozwoju miasta powinna uwzględniać kompleksowe działania termomodernizacyjne, obejmujące również modernizację instalacji grzewczych. Równie istotne będzie wdrażanie rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii, które przyczynią się do poprawy bilansu energetycznego miasta i redukcji kosztów operacyjnych placówek.

Ważnym elementem lokalnego ekosystemu edukacyjnego są również szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest Powiat Turecki, takie jak I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Turku, Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. Sylwestra Kaliskiego w Turku oraz Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich. Placówki te oferują szeroką i zróżnicowaną ofertę kształcenia ogólnego i zawodowego, często realizowaną we współpracy z uczelniami

wyższymi i pracodawcami, co umożliwi uczniom zdobycie zarówno wiedzy teoretycznej, jak i praktycznych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Kierunki rozwoju edukacji i opieki nad dziećmi w Turku powinny koncentrować się na zapewnieniu równego dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych i opiekuńczych, modernizacji infrastruktury oświatowej, wdrażaniu rozwiązań prośrodowiskowych oraz wspieraniu kompetencji przyszłości odpowiadających na wyzwania zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego.

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

W strukturze administracyjnej Miasta Turku za realizację zadań z zakresu kultury odpowiadają podmioty takie jak: Miejski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka oraz Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera oraz działające w mieście stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Miejski Dom Kultury jest organizatorem różnorodnych form edukacji kulturalnej, prowadzi szeroką działalność animacyjną, organizuje rozrywkowo – rekreacyjne imprezy artystyczne oraz zarządza Kinem TUR – jedynym kinem w powiecie. Siedziba jednostki zlokalizowana jest w zniszczonym budynku, który pochodzi z okresu międzywojennego i wymaga kompleksowej modernizacji, przebudowy i rozbudowy. Obecny, zły stan budynku nie daje możliwości na rozwój nowoczesnej oferty kulturalnej i ogranicza komfort użytkowników.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka rozwija zbiory i ofertę dla różnych grup wiekowych oraz prowadzi działalność wydawniczą „BIBLIOTHECA TURCOVIANA”. Placówka promuje edukację czytelniczą, a także integruje lokalną społeczność, tworząc przyjazną przestrzeń do spędzania wolnego czasu. Siedziba biblioteki zlokalizowana jest w budynku, który wymaga inwestycji i nakładów w zakresie efektywności energetycznej.

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera prowadzi działalność edukacyjną, wystawienniczą i popularyzatorską, skupiając się na historii miasta, tradycjach tkackich oraz twórczości Józefa Mehoffera, oferując stałe ekspozycje, czasowe wystawy i warsztaty. Muzeum jest organizatorem/współorganizatorem wielu ważnych wydarzeń kulturalnych. W siedzibie placówki prowadzony jest certyfikowany Punkt Informacji Turystycznej będący ważnym węzłem wiedzy o dziedzictwie lokalnym.

Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające w Turku, prowadzą działalność kulturalną realizując cele społeczne nie nastawiając się na zysk. Podmioty te angażują się w organizację miejskich wydarzeń, integrują społeczność lokalną i edukują.

Atrakcyjność turystyczna Turku opiera się między innymi na dziedzictwie rzemiosła tkackiego, zabytkach sakralnych i świeckich oraz na ofercie muzealnej i wydarzeniach miejskich.

Szczególnym wyróżnikiem jest lokalne dziedzictwo Józefa Mehoffera – zespół dzieł obejmujący wystrój Kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa w Turku (polichromie, witraże i wyposażenie świątyni) oraz oryginalne projekty do tego zabytkowego wystroju prezentowane w gmachu muzeum, co umożliwia kompleksowe poznanie warsztatu artysty „od projektu (ekspozycja muzealna) do dzieła (wystrój świątyni)”.

System informacji turystycznej działa przy muzeum i wspiera obsługę ruchu odwiedzających. Po okresie pandemicznym rynek noclegowy i ruch muzealny odbudowały się, a następnie ustabilizowały, co potwierdza potencjał do dalszego zrównoważonego rozwoju turystyki miejskiej. Dalsza poprawa wymaga łączenia produktów kulturowych z infrastrukturą rekreacyjną oraz wysoką jakością przestrzeni publicznych.

Zadania z zakresu kultury fizycznej realizuje Ośrodek Sportu i Rekreacji, który zarządza ośrodkiem sportowo-rekreacyjnym, halą, stadionem, pływalnią, wodnym placem zabaw, skateparkiem oraz placami zabaw. Infrastruktura jest intensywnie wykorzystywana podczas różnorodnych wydarzeń sportowych, obejmujących różne dyscypliny oraz działania rodzinne i integracyjne z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kluczowe obiekty sportowe, w tym stadion i pływalnia przy ul. Sportowej oraz kompleks Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ulicy Armii Krajowej, wymagają dużych nakładów inwestycyjnych, aby spełniać współczesne standardy bezpieczeństwa, dostępności i efektywności kosztowej. Inwestycje w lokalne obiekty sportowe są szansą na rozwój lokalnego sportu i rekreacji, poprawę zdrowia mieszkańców, integrację społeczną ale również wzrost atrakcyjności miasta i korzyści gospodarcze.

Działalność sportową prowadzą również stowarzyszenia i organizacje sportowe poprzez zajęcia, organizację wydarzeń sportowych i popularyzację aktywności fizycznej. Kluby sportowe realizują idee integracji społecznej, samoorganizacji, będąc ważnym elementem życia społecznego.

Podstawą dalszego rozwoju miasta w obszarze kultury, sportu i rekreacji, są przede wszystkim:

- inwestycje w infrastrukturę w zakresie budynków, w których prowadzona jest działalność kulturalna (przebudowa, rozbudowa, termomodernizacja),
- inwestycje w tereny i obiekty sportowe (modernizacja istniejących i budowa nowych, nowoczesnych obiektów sportowych),
- inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną (skwery, parki, ścieżki rowerowe, miejsca rekreacji),
- rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych z uwzględnieniem różnorodnych zainteresowań,

- wzmacnianie roli przestrzeni publicznych, jako naturalnych scen dla kultury i aktywności społecznej,
- integrację oferty kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej w spójne produkty miejskie,
- angażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i lokalnych klubów sportowych w tworzenie i realizację projektów,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację inwestycji.

Tak ukierunkowane działania przyczynią się do podniesienia jakości życia mieszkańców, wzmocnienia tożsamości lokalnej oraz zwiększenia atrakcyjności Turku jako miejsca odwiedzin.

POMOC SPOŁECZNA

Na terenie miasta Turku działania z zakresu pomocy społecznej realizują jednostki Gminy Miejskiej Turek, takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) i miejski Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) oraz jednostki Powiatu Tureckiego, takie jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) i powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy.

Na podstawie działań realizowanych przez podmioty pełniące zadania pomocy społecznej oraz strategii i programów Urzędu Miejskiego w Turku, możliwa jest identyfikacja kluczowych wyzwań społecznych występujących w mieście. Priorytetem pozostaje wsparcie osób doświadczających trudności materialnych i życiowych, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych. Równolegle odnotowuje się narastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wspierające, potrzebę działań prewencyjnych i interwencyjnych wspierających funkcjonowanie rodzin w kryzysie, dostęp do rehabilitacji, potrzebę wsparcia w integracji społecznej, dostęp do poradnictwa i profilaktyki zdrowotnej. Istotnym obszarem interwencji jest również sytuacja osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną, która wskazuje na konieczność zwiększania liczby miejsc opieki i wysoką potrzebę specjalistycznych form wsparcia.

Zakres zadań podmiotów pomocy społecznej, obejmuje ponadto przeciwdziałanie przemocy domowej i uzależnieniom, co dowodzi obecności tych zjawisk w społeczności lokalnej i wymaga dalszego rozwoju działań profilaktycznych oraz interwencyjnych.

Dodatkowo obserwuje się potrzebę zintensyfikowania działań w zakresie integracji społecznej, wzmocnienia więzi międzyludzkich i aktywności obywatelskiej oraz rozwoju działań samopomocowych i partnerskich.

Wskazane obszary potwierdzają złożony charakter problemów społecznych w Turku oraz konieczność kontynuacji i rozbudowy lokalnej oferty usług, adekwatnej do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb mieszkańców.

W celu poprawy koordynacji i integracji dostępnych świadczeń, Gmina Miejska Turek rozważa utworzenie Centrum Usług Społecznych (CUS), jako podmiotu integrującego różnorodne usługi świadczone przez lokalne jednostki organizacyjne oraz partnerów zewnętrznych. Uruchomienie CUS stanowić będzie istotny krok w kierunku podniesienia efektywności, dostępności i komplementarności usług społecznych, a tym samym pełniejszej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców.

Pomoc społeczna pozostaje kluczowym elementem lokalnej polityki społecznej, ukierunkowanym na wsparcie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. Realizowane działania obejmują świadczenia pieniężne i niepieniężne, usługi opiekuńcze, wsparcie psychologiczne oraz instrumenty aktywizujące. Struktura instytucjonalna i podejmowane inicjatywy służą poprawie jakości życia najbardziej potrzebujących oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Utrzymanie i rozwój systemu pomocy społecznej stanowią istotne zadanie miasta, wymagające ciągłego dostosowywania do dynamiki potrzeb społecznych.

OPIEKA ZDROWOTNA

Za ochronę zdrowia mieszkańców miasta odpowiadają:

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Turku,
- „Medicus” – Spółka Partnerska Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów,
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Medyk” – Zbigniew Wodziński,
- NZOZ ARS MEDICAL Ośrodek Specjalistycznych Usług Medycznych,
- Centrum Zdrowia Psychicznego Psyche w Turku,
- Zakład Opiekuńczo-Lecniczy s.c. B. Feliniak, E. Jaworska, B. Kiszewska,
- Rodamed Centrum Diagnostyki Obrazowej i Lekarzy Specjalistów,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- i inne prywatne przychodnie, poradnie i centra medyczne.

W latach 2020-2024 na terenie miasta odnotowano systematyczny wzrost liczby porad w podstawowej i ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Funkcjonujące na obszarze miasta podmioty lecznicze zapewniają mieszkańcom dostęp do podstawowego zakresu świadczeń oraz realizują działania z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej. Brak rozbudowy i modernizacji istniejącej sieci skutkuje przeciążeniem zasobów, wydłużeniem kolejek oraz spadkiem jakości opieki. Obecny stan infrastruktury nie odpowiada rosnącemu popytowi, szczególnie w grupach wrażliwych: osób starszych,

z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych. Deficyty powierzchniowe i aparaturowe ograniczają przepustowość i utrudniają utrzymanie standardów klinicznych. W konsekwencji liczni pacjenci są kierowani do ośrodków w większych miastach, co wydłuża ścieżkę diagnostyczno-terapeutyczną, generuje dodatkowe koszty i negatywnie wpływa na wyniki zdrowotne. Wobec rosnącej liczby świadczeń specjalistycznych konieczne jest odnowienie oraz rozszerzenie bazy lokalowej i sprzętowej, aby zapewnić efektywną, skoordynowaną i kompleksową opiekę na miejscu. Trend starzenia się populacji oraz zwiększające się obciążenie chorobami przewlekłymi jednoznacznie uzasadniają rozwój lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Analiza danych Państwowej Komisji Wyborczej dla miasta Turku za lata 2014-2025 wskazuje na umiarkowaną, lecz zróżnicowaną aktywność społeczną mieszkańców. Wyraźnie wyższą mobilizację obserwuje się w wyborach ogólnokrajowych (parlamentarnych i prezydenckich), przy jednoczesnym, niewielkim spadku uczestnictwa w wyborach samorządowych (szczególnie w II turze wyborów burmistrza). Wahania frekwencji dotyczą także wyborów do Parlamentu Europejskiego. Wskazane tendencje sugerują potrzebę wzmacniania świadomości obywatelskiej oraz promocji lokalnych narzędzi partycypacji, aby podnieść udział w procesach decyzyjnych na poziomie gminnym.

Działalność organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w Turku charakteryzuje się dużą różnorodnością i poziomem zainteresowania. Podmioty te realizują zadania w obszarach profilaktyki uzależnień, wsparcia rodzin i osób w kryzysie, integracji osób z niepełnosprawnościami, edukacji, kultury, sportu, turystyki, ekologii oraz rozwoju lokalnego. Uzupełniają zadania publiczne, budują kapitał społeczny i wzmacniają spójność wspólnoty, zapewniając mieszkańcom dostęp do szerokiego wachlarza usług, zajęć i inicjatyw.

Sektor pozarządowy, działający w partnerstwie z miastem na zasadach pomocniczości, transparentności i efektywności, istotnie podnosi jakość życia w Turku. Dzięki jego aktywności rozwijają się przedsięwzięcia o charakterze integracyjnym i prozdrowotnym, a także inicjatywy kulturalne i sportowe. Kontynuacja i pogłębianie współpracy JST-NGO, w tym wsparcie instytucjonalne i kontraktowanie usług społecznych, może przełożyć się na dalszy wzrost zaangażowania obywatelskiego oraz skuteczniejszą realizację zadań publicznych na poziomie lokalnym.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie miasta Turku zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego prowadzone są przez: Komendę Powiatową Policji (KPP) w Turku, Komendę Powiatową Państwowej Straży

Pożarnej (KP PSP) w Turku, jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) w Turku, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Turku.

Analiza danych służb porządkowych wskazuje na stabilność sytuacji w zakresie przestępczości w Turku, przy jednoczesnym zidentyfikowaniu bezpieczeństwa drogowego jako obszaru wymagającego dalszych działań prewencyjnych i inwestycyjnych. W latach 2020-2024 utrzymywał się spadek przestępstw kryminalnych, w tym w ramach tak zwanej „7 kategorii”, czemu towarzyszyła również wysoka wykrywalność czynów świadcząca o sprawności pionu kryminalnego KPP Turek i efektywności działań prewencyjnych. Jednocześnie ograniczono skalę przestępstw przeciwko mieniu, w szczególności włamań i kradzieży pojazdów, a kategorie takie jak bójki, pobicia i rozboje pozostają na poziomach niskich i niestabilnych, co sugeruje ich incydentalny charakter. W 2024 roku odnotowano natomiast nieco wyższe wskaźniki czynów przeciwko zdrowiu, co uzasadnia wzmocnienie nadzoru policyjnego w przestrzeniach publicznych oraz ukierunkowaną profilaktykę. Przestępczość gospodarcza osiągnęła lokalne maksimum w 2022 roku, po czym wyhamowała, zaś umiarkowany wzrost ujawnień w obszarze narkotykowym należy wiązać z intensyfikacją i poprawą działań operacyjnych w tym kierunku.²

W wymiarze ratowniczo-gaśniczym stabilizacji towarzyszyła poprawa – w latach 2020-2023 liczba interwencji jednostek straży pożarnej znacząco spadła, a dominujące miejscowe zagrożenia istotnie się skurczyły przy utrzymaniu niskiej i głównie małej skali pożarów oraz marginalnym udziale zdarzeń średnich i dużych. Trend ten wskazuje na skuteczność prewencji pożarowej, wzrost świadomości mieszkańców i dojrzałość operacyjną systemu reagowania. Na tym tle zdecydowanie mniej korzystnie wypada bezpieczeństwo ruchu drogowego – w 2023 roku Turek cechował się wartościami ponadprzeciętnymi w kwestii śmiertelności na 100 wypadków względem powiatu, województwa oraz kraju, przy relatywnie mniejszej liczbie rannych na 100 zdarzeń, co łącznie świadczy o większej poważności skutków ewentualnych incydentów i konieczności wdrożenia pakietu działań inżynieryjnych, nadzorczych i edukacyjnych na obszarach o najwyższym ryzyku.³

Z perspektywy zarządczej wymagane jest utrzymanie i dalsze doskonalenie modelu współpracy jednostek bezpieczeństwa publicznego miasta Turku, w tym gotowości do szybkiej aktywacji sztabu kryzysowego. Rekomenduje się równoległe rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego, który w obecnym kształcie nie zapewnia adekwatnego wsparcia operacyjnego służbom. Należy rozważyć jego scalenie w jednolitą sieć, zwiększenie zasięgu w punktach strategicznych, poprawę jakości zapisu i integrację z systemami służb porządkowych, co

² Sprawozdanie o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonie działania Komendy Powiatowej Policji w Turku za rok 2024

³ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

w świetle audytu przestrzennego, dokumentów strategicznych i konsultacji społecznych, odpowiada zarówno na zidentyfikowane luki, jak i na wyrażone oczekiwania mieszkańców. Komplementarnie należy wzmocnić działania prewencyjne ukierunkowane na przestępstwa przeciwko zdrowiu. Uzupełniając należy wzmacniać kompetencje mieszkańców i instytucji w zakresie bezpieczeństwa publicznego, komunikacji i współpracy ze służbami, obejmując podstawowe standardy ochrony informacji. W rezultacie realizacja powyższych kierunków, od działań w ruchu drogowym i ukierunkowanego nadzoru, przez modernizację monitoringu i stałą koordynację służb z samorządem, po programy profilaktyczne i edukacyjne, pozwoli utrzymać korzystne trendy w obszarze przestępczości oraz zredukować największe ryzyka miasta, z naciskiem na bezpieczeństwo w zakresie ruchu drogowego.

Sfera gospodarcza – podsumowanie

CHARAKTERYSTYKA GOSPODARCZA I RYNEK PRACY

Działalność gospodarcza miasta Turku w latach 2020-2024 charakteryzowała się umiarkowanym, stabilnym wzrostem liczby podmiotów. W analizowanym okresie liczba zarejestrowanych firm wzrosła o 4,68%, z 2 929 do 3 066 jednostek. Strukturalnie dominują mikroprzedsiębiorstwa, które w 2024 roku stanowiły 95,99% ogółu (2 943 podmioty). Jednocześnie spadła liczba małych firm ze 110 do 95 (o 13,64%), liczba średnich nieznacznie wzrosła (z 22 do 23 – 4,5%), a dużych obniżyła się z 6 do 5 (16,67%). Wzrost bazy firm był więc niemal w całości generowany przez najmniejsze formy prowadzenia działalności.⁴

Analiza według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) potwierdza usługowy profil gospodarki z dywersyfikacją branż. Handel i naprawy (sekcja G) pozostaje najliczniejszym sektorem, choć jego skala zmalała z (716 do 677 – 5,4%). Dynamiczny wzrost odnotowano w budownictwie (sekcja F, z 383 do 439 – 14,62%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (sekcja M, z 273 do 304 – 11,36%) oraz w usługach administracyjnych i wspierających (sekcja N, z 52 do 85 – 63,46%). Wzrosła także liczebność usług osobistych (S/T, z 209 do 235 – 12,44%).

W ujęciu grup przemysł i budownictwo zwiększył liczbę podmiotów z 606 do 649 (7,10%), pozostała działalność z 2 295 do 2 387 (4,01%), a rolnictwo z 28 do 30 (7,14%).⁵

Wskaźniki przedsiębiorczości w przeliczeniu na mieszkańców potwierdzają wzrost aktywności gospodarczej. Liczba podmiotów REGON na 1 000 mieszkańców wzrosła z 114,8 do 126,9 (12,1 – około 10,5%). Miasto wyraźnie przewyższa poziom powiatu tureckiego (106,0), pozostając jednocześnie poniżej średniej krajowej (141,5) i wojewódzkiej (149,1). Podobny trend dotyczy osób fizycznych prowadzących działalność – wskaźnik z 88 do 95 na 1 000

⁴ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

⁵ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

mieszkańców (około 7,95%), przy wartościach referencyjnych: powiat turecki 85, województwo wielkopolskie 109, kraj 100.⁶

Istotnym atutem inwestycyjnym jest specjalna strefa gospodarcza – Turecka Strefa Inwestycyjna (TSI) obejmująca powierzchnię 198,5 ha. Jest to teren w pełni uzbrojony w infrastrukturę techniczną, obejmującą: wodociągi, kanalizację sanitarną i deszczową, linie elektroenergetyczne, gazociągi średniego i wysokiego ciśnienia. Obszar strefy jest doskonale skomunikowany poprzez drogi krajowe, wojewódzkie i lokalne. Na terenie Tureckiej Strefy Inwestycyjnej wydzielone 26 ha ma status Podstrefy Turek (Łódzka SSE)⁷, co pozwala inwestorom uzyskać zwolnienie z CIT/PIT. Okres tego zwolnienia wynika z zasad pomocy publicznej dla SSE i w praktyce może trwać do 10–15 lat w zależności od lokalizacji i intensywności pomocy publicznej.⁸

W 2024 roku rozpoczęto budowę Ciepłowni Geotermalnej, a na terenach po Elektrowni „Adamów” realizowana jest elektrownia gazowa o planowanej mocy około 600 MWe – projekty te mają na celu wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego i atrakcyjności lokalizacyjnej. W Turku działa szereg znaczących pracodawców, między innymi takie jak: MIRANDA Sp. z o.o.; Flokk sp. z o.o.; Mleczarnia Turek Sp. z o.o.; Schade Stal Polska Sp. z o.o.; EK ELEKTROKABEL FABRYKA KABLI Karolak i synowie sp. z o.o.; STOLTUR spółka jawna Jan i Marian Miller; GETEC Polska Sp. z o.o.; Messer Polska Sp. z o.o. Zakład w Turku; SINTUR Sp. z o.o. Zakład Pracy Chronionej; Logistic-Evex w Turku; PGKiM Sp. z o.o..

Rozwój aktywności gospodarczej wpływa na finanse miasta poprzez udział w podatkach dochodowych, jednak poziom i dynamika tych dochodów w latach 2020–2024 kształtowane były jednocześnie przez czynniki lokalne oraz zmiany ogólnopolskie w systemie podatkowym i finansowaniu JST. Wpływy z CIT wzrosły z 1, 21 mln zł (2020) do 3,52 mln zł (2024). Wpływy z PIT – kluczowego źródła dochodów – wykazywały istotną zmienność, w tym spadek w 2023 r. i wzrost do najwyższego poziomu w 2024 r. Z tego względu obserwowane zmiany wpływów PIT i CIT opisują łączny efekt sytuacji gospodarczej oraz uwarunkowań systemowych i nie stanowią bezpośredniego potwierdzenia wzrostu dochodów mieszkańców.⁹

Rynek pracy na terenie miasta Turku wykazywał pozytywne tendencje. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2020-2024 spadła z 584 do 409 osób (29,97%), przy utrzymującej się przewadze kobiet w grupie bezrobotnych. Udział bezrobotnych w ludności

⁶ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

⁷ <https://www.powiat.turek.pl/org/turecka-strefa-inwestycyjna/>

⁸ <https://miastoturek.pl/biznes/wsparcie-dla-inwestora/>

⁹ Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Turek z lat 2020-2024

w wieku produkcyjnym obniżył z 4,0% do 3,1% (mężczyźni: z 3,3% do 2,5%, kobiety: z 4,7% do 3,7%).¹⁰

Podsumowując, gospodarka miasta Turku rozwija się w sposób zrównoważony przy dominującym udziale mikroprzedsiębiorstw i rosnącej roli usług oraz budownictwa. Rosnące wskaźniki przedsiębiorczości, korzystne trendy dochodów z podatków oraz malejące bezrobocie świadczą o wzmacniającej się kondycji lokalnej gospodarki. Dalszy wzrost wymaga wsparcia skalowania firm, intensyfikacji polityk proinwestycyjnych, rozwijania kompetencji dopasowanych do potrzeb rynku oraz działań na rzecz wyrównania szans kobiet na rynku pracy.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród absolwentów szkół średnich i zawodowych w powiecie tureckim¹¹ pokazuje, że zdecydowana większość młodych osób planuje dalszą edukację, głównie w trybie dziennym. Jednocześnie spora grupa deklaruje chęć podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie, choć aż jedna trzecia respondentów zamierza poszukać zatrudnienia w innych branżach, często związanych z nowoczesnymi specjalizacjami, takimi jak informatyka czy logistyka. Co istotne, młodzież wykazuje niewielką gotowość do szybkiego przekwalifikowania, co wskazuje na konieczność budowania elastycznego systemu wsparcia w tym obszarze.

Z perspektywy lokalnego rynku pracy ważnym sygnałem jest fakt, że większość absolwentów planuje poszukiwać zatrudnienia poza powiatem, a rynek dużych miast uznaje za zdecydowanie bardziej atrakcyjny. Powodem są przede wszystkim większe możliwości rozwoju zawodowego, wyższe wynagrodzenia i szersza oferta zatrudnienia. Wśród kluczowych kryteriów wyboru pracodawcy absolwenci wymieniają wysokość wynagrodzenia oraz perspektywy awansu i rozwoju, a za najczęściej wymagane kompetencje uznają samodzielność, sumienność, umiejętność zarządzania czasem, znajomość języków obcych oraz kompetencje informatyczne.

Jednocześnie ponad połowa badanych uczniów uważa, że nie jest dobrze przygotowana do wejścia na rynek pracy, wskazując na niedostatek doświadczenia praktycznego i niewystarczające przygotowanie szkoły do realiów zawodowych. Najczęściej podkreślanym oczekiwaniem wobec systemu edukacji jest zwiększenie liczby zajęć praktycznych oraz wprowadzenie nowoczesnych treści branżowych. Potwierdza to także zapotrzebowanie na formy wsparcia oferowane przez PUP – największym zainteresowaniem cieszą się szkolenia i podnoszenie kwalifikacji, a także środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

¹⁰ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

¹¹ Powiatowy Urząd Pracy w Turku, Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów kończących naukę w szkołach średnich i zawodowych wychodzących na rynek pracy w 2023 r., maj 2023

Wnioski z analizy wskazują więc jednoznacznie na konieczność wzmocnienia lokalnych instrumentów wspierających praktyczne przygotowanie do pracy, rozwój nowoczesnych kompetencji oraz tworzenie atrakcyjnych warunków zatrudnienia w powiecie, aby zatrzymać młodych ludzi w regionie i przeciwdziałać ich odpływowi do większych miast.

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa – podsumowanie

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Miasto Turek zlokalizowane jest w centralnej części Polski, w województwie wielkopolskim, powiecie tureckim. Obszar miasta Turku otoczony jest ze wszystkich stron miejscowościami gminy wiejskiej Turek. Powierzchnia miasta Turku wynosi 1 617 ha (16,17 km²), co stanowi 1,74% powierzchni powiatu.

W granicach administracyjnych miasta największy udział mają grunty zabudowane i zurbanizowane, co odpowiada funkcji miejskiej Turku. Drugą pod względem powierzchni kategorią są użytki rolne, które stanowią istotne otoczenie miasta, wchodząc częściowo w jego granice. Pozostałe kategorie – lasy (w tym też tereny zadrzewione i zakrzewione) oraz obszary wody – pełnią rolę uzupełniającą i nie mają charakteru dominującego.

Z form ochrony przyrody na obszarze miasta znajduje się głaz narzutowy (granit czerwony, średnioziarnisty) posiadający status pomnika przyrody, zlokalizowany na terenie Skweru Podgrodzie przy ulicy Gorzelnianej w pobliżu drogi (przeniesiony z ulicy Mickiewicza).

Gospodarka wodna miasta Turku funkcjonuje w dorzeczu Odry (region wodny Warty), a podstawowym elementem lokalnego układu hydrograficznego jest rzeka Kielbaska – lewy dopływ Warty – uzupełniana przez sieć kanałów i rowów melioracyjnych odwadniających tereny zurbanizowane i rolnicze. W granicach miasta nie występują duże jeziora, natomiast obecne są małe zbiorniki (stawy i oczka) pełniące funkcje retencyjne, rekreacyjne i przeciwpożarowe, często o genezie sztucznej.

Obszar Turku leży w zasięgu JCWP Kielbaska Duża do Strugi Janiszewskiej (RW6000151833439), dla której stwierdzono zły stan wód oraz stan chemiczny poniżej dobrego, co implikuje potrzebę działań naprawczych i ograniczania ładunków zanieczyszczeń.¹² W odniesieniu do wód podziemnych miasto znajduje się w JCWPd o identyfikatorze GW600071 o dobrym stanie chemicznym i ilościowym oraz w obrębie GZWP numer 151 Turek-Konin-Koło (1 673 km², typ porowo-szczelinowy, status udokumentowany), który ma znaczenie strategiczne dla zaopatrzenia ludności i przemysłu i podlega ochronie oraz monitoringowi z uwagi na presje rolnicze i urbanizacyjne.

¹² <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Miasto leży w zasięgu planu zagospodarowania wód na obszarze dorzecza Odry. Zgodnie z mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego przy południowo-wschodniej granicy miasta, w obrębie Korytkowa, występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego, wymagające odpowiedniej polityki przestrzennej. Priorytety działań obejmują zwiększanie retencji rozproszonej, modernizację i utrzymanie systemów odwodnienia oraz cieków, redukcję zanieczyszczeń obszarowych ze spływów rolniczych i miejskich, ochronę stref zasilania głównego zbiornika wód podziemnych oraz kontrolę urbanizacji na terenach zagrożonych powodzią¹³.

Gmina Miejska Turek prowadzi zintegrowaną politykę środowiskową ukierunkowaną na rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, poprawę jakości powietrza oraz transformację energetyczną. Rewitalizowane parki i pasáže, nowe nasadzenia oraz działania małej retencji ograniczają skutki miejskiej wyspy ciepła, wspierając bioróżnorodność i mikroklimat. W obszarze jakości powietrza gmina łączy egzekwowanie przepisów (kontrole w ramach uchwały antysmogowej) z instrumentami wsparcia mieszkańców, w tym doradztwem i obsługą wniosków w programie „Czyste Powietrze” oraz dofinansowaniem z budżetu miasta do wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne w ramach programu „Pieczyk”. Równolegle realizowane są programy redukcji presji środowiskowej, takie jak usuwanie wyrobów zawierających azbest, w całości finansowane ze środków zewnętrznych. W energetyce miasto rozwija OZE (między innymi instalacje fotowoltaiczne) oraz przygotowuje niskoemisyjne ciepłownictwo oparte o zasoby geotermalne (otwory badawcze i zatłaczające), co wpisuje się w regionalny proces sprawiedliwej transformacji po węglu. Ponadto miasto Turek przystąpiło do projektu LIFE After Coal, którego celem jest opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania, który umożliwi regionom i lokalnym społecznościom skuteczną realizację działań mających na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej.

Miasto posiada umiarkowany, ale realny potencjał przyrodniczy, wynikający z obecności doliny cieku wodnego, mozaikowej struktury użytkowania (tereny rolne z enklawami zieleni i zadrzewień) oraz drobnych zbiorników i urządzeń retencyjnych. Potencjał ten ogranicza wysoki stopień przekształcenia środowiska i fragmentację siedlisk, a także presje typowe dla obszarów zurbanizowanych, w tym obniżona jakość wód powierzchniowych i niewystarczająca ciągłość korytarzy ekologicznych. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, renaturyzacja

¹³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 16/11/2022 przyjmujące „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (PGW Odra).

Priorytety działań są zgodne z katalogiem działań planistycznych i inwestycyjnych wskazywanych w dokumentach PGW oraz na Hydroportalu. Podstawowym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 16/11/2022 przyjmujące „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (PGW Odra). To rozporządzenie nadaje planowi rangę prawa powszechnie obowiązującego i wskazuje, że treść PGW Odra stanowi załącznik do aktu.

koryt cieków, zwiększanie retencji rozproszonej, nasadzenia roślinności, łączenie pasm zieleni w spójne korytarze oraz ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych mogą znacząco wzmocnić usługi ekosystemowe miasta. W efekcie, przy konsekwentnych działaniach planistyczno-inwestycyjnych, Turek ma potencjał do poprawy bioróżnorodności, mikroklimatu i zwiększenia odporności na skutki zmian klimatu.

INFRASTRUKTURA DROGOWA I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych miasta Turku pozostaje wykluczenie komunikacyjne wynikające z ograniczonej dostępności transportowej w skali regionalnej i ponadregionalnej, braku transportu kolejowego oraz znacznego obciążenia centrum miasta ruchem tranzytowym. Szczególne znaczenie dla jakości życia mieszkańców, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz atrakcyjności inwestycyjnej miasta ma poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej Turku, zarówno w zakresie infrastruktury drogowej, jak i rozwoju transportu zbiorowego.

Infrastruktura drogowa miasta Turek opiera się na rozbudowanej sieci dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Podstawowy układ komunikacyjny tworzą drogi krajowe DK72 (Konin-Rawa Mazowiecka, relacja wschód-zachód przez centrum miasta) oraz DK83 (rozpoczynająca bieg w Turku, kierunek Dobra-Sieradz), uzupełniane przez DW470 (Kościelec-Turek-Kalisz) i gęstą sieć dróg niższych klas. W zasięgu kilkunastu minut znajduje się A2 (E30), dostępna przez węzły Koło (około 16 km, dojazd DW470) i Konin Wschód (około 20 km, dojazd DK72). Największe natężenia ruchu koncentrują się na odcinkach DK72, DK83 i DW470 w obszarze śródmiejskim. Mimo prowadzonych modernizacji, liczne drogi lokalne pozostają w złym stanie technicznym, co obniża komfort i bezpieczeństwo użytkowników oraz wymaga przebudowy skrzyżowań, zjazdów i poprawy urządzeń dla ruchu pieszego wraz z uporządkowaniem zieleni w pasach drogowych.

System połączeń transportu zbiorowego łączących Turek z innymi ośrodkami przez lata był niewystarczający, co skutkowało wykluczeniem komunikacyjnym, szczególnie wśród osób starszych, młodzieży i mieszkańców obszarów peryferyjnych. W 2025 roku odnotowano istotne zmiany: PKS Konin przywrócił bezpośrednie połączenie Konin-Kalisz (ponownie z obsługą w Turku), a od 24 czerwca 2025 roku przewoźnik Polonus uruchomił codzienne kursy do Łodzi i Warszawy przez Uniejów i Poddębice. Utrzymanie i dalsze rozszerzenie tej oferty, wraz z poprawą koordynacji i częstotliwości, jest kluczowe dla poprawy dostępności komunikacyjnej miasta oraz ograniczenia konieczności korzystania z transportu indywidualnego. Równolegle miasto podjęło działania inwestycyjne obejmujące budowę centrum przesiadkowego – wyposażonego w zaplecze usługowe, poczekalnię oraz rozwiązania ułatwiające podróżowanie (między innymi udogodnienia dla osób

z niepełnosprawnościami i systemy informacji pasażerskiej). To projekt wyznaczający nowy etap w procesie przywracania i trwałej stabilizacji transportu zbiorowego w Turku.

Infrastruktura rowerowa rozwija się w sposób umiarkowany. Długość dróg dla rowerów wzrosła z 14,5 km (w 2020 roku) do 15,5 km (w 2021 roku) i utrzymała się na tym poziomie w latach 2022-2023. Wskaźniki gęstości i dostępności poprawiły się (od 89,67 km/100 km² do 95,86 km/100 km² oraz z 5,68 km do 6,34 km na 10 tys. mieszkańców), co świadczy o stopniowej poprawie warunków dla mobilności aktywnej.

Do najważniejszych przedsięwzięć należy między innymi dwukierunkowa ścieżka pieszo-rowerowa w ciągu ul. Chopina (2017 rok, około 275 m). Ponadto w 2025 wybudowany został i oddany do użytku ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż DK83 na odcinku Turek-Turkowice. Potencjał dalszego rozwoju wiąże się z planowanym Centrum Przesiadkowym przy ulicy Kolska Szosa, które ma integrować transport autobusowy, rowerowy i ruch pieszy. Ponadto w latach 2025-2028 planowana jest realizacja ponad 10 km drogi dla rowerów wzdłuż drogi wojewódzkiej DW470 na odcinku Turek-Brudzew (projekt partnerski: Gmina Brudzew, Gmina Turek, miasto Turek) oraz budowa ponad 1 km ścieżki rowerowej wzdłuż ulic Kaliskiej i Gorzelnianej w Turku.

Transport szynowy pozostaje najsłabszym elementem dostępności – Turek nie posiada czynnej sieci kolejowej ani stacji. Najbliższe węzły znajdują się w Kole (około 25 km) i Koninie (około 34 km), w sąsiedztwie magistrali E20/CE20. W zakresie transportu lotniczego brak jest infrastruktury lokalnej – obsługa ruchu pasażerskiego i towarowego odbywa się poprzez porty regionalne Łódź i Poznań.

Dotychczas opracowywane analizy dotyczące przywrócenia połączeń kolejowych do Turku opierały się na szacunkowych kosztach realizacji infrastruktury i nie uwzględniały pełnej dokumentacji projektowej wraz z kosztorysem inwestorskim. W związku z tym obecnie zasadne jest pozostawienie możliwości prowadzenia dalszych analiz i działań planistycznych w zakresie rozwoju transportu kolejowego, które pozwolą na ocenę wykonalności i efektywności potencjalnych rozwiązań. Rozwój infrastruktury transportowej, zarówno drogowej, jak i kolejowej, wpisuje się w cele polityki krajowej i europejskiej w zakresie wzmacniania spójności komunikacyjnej, ograniczania wykluczenia transportowego oraz wspierania zrównoważonej mobilności.

Podsumowując, miasto Turek dysponuje dobrą dostępnością drogową (DK72/DK83/DW470, bliskość A2) przy jednoczesnych deficytach w transporcie szynowym i niedostatecznej jakości lokalnej sieci drogowej (dróg gminnych i powiatowych). Niezbędne są konsekwentna modernizacja dróg gminnych i powiatowych, utrzymanie i rozwój siatki połączeń autobusowych, budowa centrum przesiadkowego ze szczególnym uwzględnieniem transportu zbiorowego oraz rozbudowa sieci dróg pieszo-rowerowych. Takie działania ograniczą presję

ruchu w centrum, zwiększą bezpieczeństwo i komfort podróży oraz wesprą zrównoważoną mobilność mieszkańców.

MIESZKALNICTWO

Na podstawie analizy sytuacji mieszkaniowej na terenie miasta można stwierdzić, że warunki zamieszkania ulegają stopniowej poprawie, czemu towarzyszy wzrost liczby mieszkań ogółem oraz systematyczna poprawa wskaźników, takich jak powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę i liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców. W latach 2020-2023 liczba mieszkań wzrosła z 10 585 do 10 604, przeciętna powierzchnia na 1 osobę zwiększyła się z 27,1 do 28,4 m², a liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców wzrosła z 414,8 do 433,5; w tym samym czasie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania pozostawała stabilna na poziomie 65,4-65,5 m².¹⁴ Jednocześnie wciąż rośnie zapotrzebowanie na zasoby mieszkaniowe miasta. Choć w 2024 roku częściowo odtworzono liczbę lokali komunalnych, wcześniejszy spadek oraz trwałe ograniczenie puli lokali socjalnych nadal skutkują niedostateczną podażą mieszkań o najniższym progu czynszu i narastającymi potrzebami gospodarstw domowych o najniższych dochodach. Kolejka oczekujących na przydział mieszkania, obejmująca około 250 rodzin¹⁵, potwierdza istnienie znaczącej luki popytowo-podażowej, której skala wykracza poza efekty dotychczasowych działań inwestycyjnych i organizacyjnych. Wprowadzie zakończona w 2024 roku realizacja dwóch budynków wielorodzinnych (44 mieszkania) oraz wdrożenie programu „Najem po remoncie” zwiększają operacyjną zdolność gminy do zagospodarowania pustostanów i poprawy wykorzystania istniejącego zasobu, tempo przyrostu nowych mieszkań wciąż pozostaje niewystarczające wobec zidentyfikowanych potrzeb. Dodatkowym ograniczeniem rozwojowym jest zróżnicowany i w wielu przypadkach niezadowalający stan techniczny zasobów komunalnych, przy czym około 40 budynków wymaga pilnych prac termomodernizacyjnych i modernizacji źródeł ciepła, co obok poprawy komfortu cieplnego i standardu zamieszkania stanowi warunek obniżenia kosztów eksploatacyjnych ponoszonych przez mieszkańców.

Rozwój mieszkalnictwa pozostaje uzależniony od dostępności i jakości infrastruktury technicznej oraz społecznej. Stopniowy, ale systematyczny postęp w zakresie rozwoju sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, wskazują kierunek dalszych działań w obszarach peryferyjnych i słabiej uzbrojonych. Realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej, szczególnie na terenach dotychczas niezurbanizowanych, powinna być skorelowana z zapewnieniem odpowiedniego poziomu infrastruktury drogowej i okołodrogowej oraz dostępem do obiektów użyteczności publicznej. W ujęciu długookresowym zwiększenie skali inwestycji mieszkaniowych, połączone z modernizacją zasobu komunalnego oraz optymalizacją procesów zarządczych,

¹⁴ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

¹⁵ Informacje uzyskane od Urzędu Miejskiego w Turku

może stać się impulsem prorozwojowym dla lokalnej gospodarki, poprawić atrakcyjność inwestycyjną miasta i jakość usług publicznych, a tym samym przeciwdziałać niekorzystnym trendom demograficznym i wzmacniać spójność społeczną.

ZAOPATRZENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Infrastruktura techniczna na terenie miasta Turku charakteryzuje się wysokim poziomem dostępności i stabilności eksploatacyjnej, obejmując kompleksowy układ wodociągowo-kanalizacyjny, system ciepłowniczy, rozwiniętą infrastrukturę gazową i elektroenergetyczną oraz nowoczesną sieć telekomunikacyjną z powszechnym dostępem do internetu, a także zorganizowany system gospodarki odpadami wraz z działaniami dotyczącymi eliminacji wyrobów zawierających azbest.

System zaopatrzenia w wodę i odbiór ścieków eksploatuje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (PGKiM Sp. z o.o.), odpowiadając za ciągłość i jakość dostaw, usuwanie awarii, realizację przyłączy i czyszczenie sieci sanitarnej oraz deszczowej, jak również za przyjmowanie ścieków z okolicznych miejscowości. Sieć kanalizacyjna, użytkowana od ponad czterech dekad i sukcesywnie modernizowana z materiałów kamionkowo-betonowych do PCV/PE¹⁶, osiągnęła długość 70,1 km w latach 2022-2023 (69,1 km w latach 2020-2021). Pomimo nieznacznej rozbudowy odnotowano spadek liczby mieszkańców korzystających z kanalizacji z 24 464 do 23 474 osób w latach 2020-2023, a udział budynków podłączonych zmniejszył się z 94,4% do 91,8%. Dostępność infrastruktury pozostaje jednak bardzo wysoka – około 96% ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej.¹⁷ Zestawienie tych wskaźników wskazuje, że wysoka dostępność nie przekłada się w pełni na wykorzystanie, co można wiązać ze zmianami demograficznymi i wzrostem zabudowy poza zasięgiem istniejącej infrastruktury.

Ścieki kierowane są do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej z zaawansowanym usuwaniem biogenów, zlokalizowanej na obrzeżach miasta. Oczyszczone ścieki, spełniające odpowiednie normy, odprowadzane są do Kanału Folusz/Kiełbaski, stanowiącego dopływ Warty, a osady są poddawane higienizacji i obróbce, w tym kompostowaniu uruchomionym w ramach ostatnich modernizacji.

Dla obszaru funkcjonuje aglomeracja ściekowa Turek (PLWL010), obejmująca miasto Turek oraz wybrane miejscowości gminy wiejskiej (Obrzębin, Słodków Kolonia, Żuki, Cisew). Rzeczywisty RLM wynosi 103 844 (w tym RLM mieszkańców 27 439, przemysłu 74 156, osób czasowych 664), a łączna długość kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej sięga 139,5 km

¹⁶ <https://www.pgkim-turek.pl/> (dostęp dnia 11.06.2025)

¹⁷ Dane Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

(deszczowej 103,8 km), co potwierdza znaczący udział obciążeń przemysłowych i konieczność utrzymywania wysokiej sprawności układu oczyszczania.

Równolegle system wodociągowy, przy niezmienności długości 99,8 km w latach 2020-2021 i wzroście do 101,6 km w latach 2022-2023, zapewnia praktycznie powszechny dostęp – przez cały okres 99,9% ludności korzystało z instalacji. Natomiast obserwowany spadek zużycia wody w gospodarstwach domowych na mieszkańca w latach 2020-2023 z 34,4 do 33,0 m³ może świadczyć o rosnącej efektywności użytkowania i działaniach proekologicznych.

Zaopatrzenie w energię ciepłą realizowane jest w oparciu o miejski system ciepłowniczy, lokalne kotłownie i indywidualne źródła ciepła. Po wygaszeniu Elektrowni Adamów z dniem 1 stycznia 2018 roku zapewnienie dostaw ciepła przejęła spółka GETEC Polska, z którą PGKiM zawarł 30-letnią umowę. GETEC sfinansował budowę nowej ciepłowni z trzema kotłami, infrastrukturą magazynową i oczyszczania spalin oraz wpięciem do sieci. Miejski system ciepłowniczy (infrastruktura sieciowa) pozostaje własnością PGKiM sp. z o.o. – spółki w 100% należącej do miasta – natomiast ciepłownia stanowi własność i jest eksploatowana przez GETEC Polska. Długość sieci przesyłowej i rozdzielczej utrzymuje się na stabilnym poziomie (29,3 km w 2020 roku, 27,4-27,6 km w latach 2021-2023), natomiast systematycznie rośnie długość przyłączy (z 12,1 do 12,9 km), a liczba mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania wzrosła do 9 729 przy stałym udziale ciepłownictwa systemowego na poziomie 91,7%. Kluczowym kierunkiem rozwoju na lata 2025-2027 jest uruchomienie instalacji geotermalnej, opartej na istniejącym otworze GT-1 i nowym otworze chłonnym GT-2, z rurociągiem łączącym odwierty, wymiennikami i sprężarkową pompą ciepła. Integracja z miejską siecią pozwoli zastąpić część mocy źródłem niskoemisyjnym, ograniczając koszty eksploatacji i emisję zanieczyszczeń.

Uzupełnieniem systemu ciepłowniczego jest rozwijająca się infrastruktura gazowa – długość sieci wzrosła z 55 068 do 55 991 m (2020-2023), liczba odbiorców (gospodarstw domowych) z 1 744 do 2 065, a odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowych z 18,3% do 21,3%. Zużycie gazu na mieszkańca zwiększyło się do 864,8 kWh w 2023 roku, przy obserwowanym spadku zużycia na jednego korzystającego w latach 2021-2023.

System elektroenergetyczny miasta jest zasilany ze stacji 220/110 kV Adamów, zmodernizowanej w 2018 roku dla poprawy zasilania warstwy 110 kV. Zasilanie sieci SN realizowane jest przez GPZ Turek Zdrojki (2x25 MVA) i GPZ Żuki. Sieć 15 kV obejmuje 16,4 km linii napowietrznych i 39,4 km kablowych, transformację do nN zapewnia 130 stacji, a sieć niskiego napięcia liczy 87,5 km linii napowietrznych i 162,3 km kablowych. Stan techniczny oceniany jest jako dobry, z rezerwami prądowymi i mocy, bez ryzyka dla ciągłości dostaw. W latach 2020-2023 liczba odbiorców wzrosła z 10 353 do 11 319, przy jednoczesnym

spadku zużycia całkowitego (z 16 434,7 do 15 366,6 MWh) oraz jednostkowego na mieszkańca (z 637,4 do 623,2 kWh) i odbiorcę (z 1 587,4 do 1 357,6 kWh), co odzwierciedla poprawę efektywności energetycznej.¹⁸

W obszarze telekomunikacji miasto dysponuje infrastrukturą operatorów GSM/UMTS/LTE i bardzo dobrym zasięgiem sieci stacjonarnych: z 3 677 punktów adresowych, 3 629 znajduje się w zasięgu usług szerokopasmowych (48 punktów poza zasięgiem). Usługi świadczy łącznie 22 operatorów, a dominującą technologią dostępu jest światłowód, który odpowiada za 71,85% wszystkich zasięgów (miedz współosiowa 1,75%, miedz parowa 15,97%, FWA 10,42%), co potwierdza wysoki poziom i jakość usług cyfrowych i transmisyjnych.¹⁹

System gospodarki odpadami obejmuje nieruchomości zamieszkałe i jest realizowany obecnie przez PGKiM Sp. z o.o. (odbior i transport) oraz ZUOK „Orli Staw” (zagospodarowanie), z funkcjonowaniem PSZOK na terenie miasta w Turku. W 2024 roku zebrano łącznie 10 974,27 Mg odpadów (9 896,70 Mg odebranych u źródła i 1 077,57 Mg przyjętych w PSZOK).²⁰ Dominującą frakcją stanowią odpady zmieszane, co uzasadnia dalszą intensyfikację selektywnej zbiórki. Jednocześnie w latach 2020-2023 masa odpadów na mieszkańca spadła z 441 do 391 kg²¹, a poziom obsługi nieruchomości zamieszkałych wzrósł z 82,2% do 85,1%.

W zakresie azbestu, według stanu na czerwiec 2025 roku, zinwentaryzowano 16 821,71 Mg materiałów, z czego usunięto 8 145,747 Mg (48,42%), natomiast 8 675,959 Mg (51,58%) pozostaje do unieszkodliwienia, w tym pozycje o najwyższych priorytetach²².

Całościowo Turek dysponuje dojrzałą, efektywną i w znacznej mierze zmodernizowaną infrastrukturą techniczną, której dalszy rozwój powinien koncentrować się na uzupełnianiu braków w pokryciu siecią kanalizacyjną i dostępie szerokopasmowym, integracji planowanej geotermii z systemem ciepłowniczym, utrzymaniu wysokich standardów niezawodności sieci elektroenergetycznej i wodociągowej oraz na intensyfikacji selektywnej zbiórki odpadów i sukcesywnym usuwaniu pozostałych wyrobów zawierających azbest.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój miasta.

¹⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>

¹⁹ Raport dostępu do internetu dla województwa wielkopolskiego dla III kwartału 2024 roku

²⁰ Analiza systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Turek za 2024 rok

²¹ Dane pochodzą bezpośrednio z GUS – oznacza to, że przy obliczeniach parametru przyjęta jest liczba mieszkańców znajdujących się w ewidencji GUS

²² Baza azbestowa, <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp dnia 12.06.2024)

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• dodatnie saldo migracji, • dobrze rozwinięta sieć publicznych i niepublicznych placówek edukacyjnych (miasto prowadzi przedszkola, szkoły podstawowe i żłobek miejski, a działalność uzupełniają podmioty niepubliczne wspierane dotacjami samorządowymi), • dobre wyniki egzaminów ósmoklasisty, • rozbudowana lokalna sieć instytucji pomocy społecznej na terenie miasta (działanie licznych podmiotów – poza MOPSem znajduje się tu Środowiskowy Dom Samopomocy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie), • spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, • duża liczba aktywnie działających stowarzyszeń, klubów i organizacji pozarządowych, • zabytki i dziedzictwo kulturowe, • dobra dostępność instytucji bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego.	• spadek liczby ludności, w tym odpływ osób młodych, • rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, • ujemny przyrost naturalny, • niska efektywność energetyczna budynków szkół i przedszkoli, • niewystarczająco rozwinięta oferta kulturalna oraz dostęp do niej, • niedostateczny stan techniczny infrastruktury kulturalnej i sportowej, • niedostatecznie rozwinięta oferta miejsc opieki dla seniorów, • niewystarczający dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistycznych usług, • niezadowalający stan techniczny budynków użyteczności publicznej, • niewystarczająco rozwinięte e-usługi, • brak rozbudowanego monitoringu miejskiego, • niewystarczający zasób mieszkań komunalnych, • niewystarczająca oferta miejsc pracy, niskie wynagrodzenia, • wykluczenie komunikacyjne miasta wynikające z braku dostępu do transportu kolejowego oraz ograniczonej oferty połączeń autobusowych w relacjach międzygminnych i międzymiastowych, • niedostatecznie rozwinięta sieć wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, • niedostatecznie rozwinięte kanały komunikacji z mieszkańcami, • niewystarczająca dostępność architektoniczna i informacyjno – komunikacyjna obiektów użyteczności publicznej, • brak infrastruktury z zakresu obrony cywilnej tj. brak schronów i niedostateczna ilość wyznaczonych miejsc pobytu doraźnego • niskie poczucie tożsamości lokalnej, • występowanie uciążliwości środowiskowych związanych z działalnością przemysłową, wpływających na jakość życia mieszkańców i wizerunek miasta.
Szanse	Zagrożenia
• napływ nowych mieszkańców, • możliwość rozwoju kompetencji kluczowych w edukacji, • nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym,	• postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • odpływ ludności w wieku produkcyjnym, • zmiany programowe w zakresie polityki społecznej i edukacyjnej, • możliwość marginalizacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,

• istnienie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu, • urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększenie dostępności różnych obiektów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, • rozwój infrastruktury zdrowotnej, • rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców, • potencjał rozwoju miejsc integracyjnych, • stworzenie atrakcyjnych warunków do pozostania lub powrotu młodych mieszkańców do miasta, • rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu.	• ograniczone finansowe zasoby na rozbudowę infrastruktury społecznej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, • marginalizacja i wykluczenie osób potrzebujących wsparcia, • niewystarczająca dostępność instytucji wspierających seniorów, • spadek poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i ryzyko zwiększenia przestępczości
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
• wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców, • zmniejszający się poziom bezrobotnych, • położenie w pobliżu głównych tras komunikacyjnych, • występowanie wolnych, dobrze uzbrojonych terenów inwestycyjnych, w tym z dostępem do gazu wysokiego ciśnienia, • funkcjonowanie dobrze uzbrojonej Tureckiej Strefy Inwestycyjnej (TSI), w tym dostęp do gazu, • wzrost dochodów miasta z podatków, • budowa nowoczesnej ciepłowni geotermalnej, • budowa elektrowni gazowej o mocy 600 MWe.	• zmniejszająca się liczba ludności, szczególnie w wieku produkcyjnym, • odpływ osób młodych, • nieatrakcyjne finansowe warunki zatrudnienia, • niewystarczająca oferta miejsc pracy szczególnie dla osób z dobrym wykształceniem, • ograniczona obszarowo możliwość rozwoju kolejnych terenów inwestycyjnych, • brak transportu kolejowego, • brak transportu publicznego, • zlokalizowanie Tureckiej Strefy Inwestycyjnej w bliskim sąsiedztwie strefy zabudowy mieszkalnej, • rozdrobnienie własności gruntowej na terenach przeznaczonych pod inwestycje
Szanse	Zagrożenia
• wzrost gospodarczy kraju, • wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu, • wsparcie dla przedsiębiorców w dostępie do funduszy unijnych i krajowych, • zwiększenie udziału przedsiębiorczości lokalnej w tworzeniu nowych miejsc pracy, • planowanie i rozbudowa terenów inwestycyjnych (przemysł/usługi), • rozwój współpracy między lokalnymi firmami.	• rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej, • utrata/spadek dochodów miasta przez odpływ mieszkańców, • wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych, • brak środków finansowych na inwestycje, • brak wysoko wykwalifikowanych pracowników, • presja na środowisko naturalne, • peryferyzacja miasta na tle województwa, • utrata potencjału i szans rozwojowych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
• dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne w skali regionalnej, • przebiegające przez obszar miasta (oraz w pobliżu) istotne szlaki komunikacyjne, • rozwinięta infrastruktura techniczna, w tym: wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania miasta, • zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, • trwająca transformacja energetyczna (budowa ciepłowni geotermalnej i elektrowni gazowej), • wysoka dostępność infrastruktury telekomunikacyjnej i usług Internetu, • uporządkowany system gospodarowania odpadami, • dostępność wód geotermalnych, • wzrost zainteresowania wykorzystaniem OZE przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, • realizowanie inwestycji proekologicznych przez Miasto, • wdrażanie Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu, • zmodernizowana oczyszczalnia ścieków, • wdrożenie linii technologicznej do produkcji kompostu z osadów ściekowych zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym, • modernizacja systemu ciepłowniczego miasta – budowa nowoczesnej instalacji geotermalnej.	• zły stan techniczny budynków komunalnych, • niewystarczający zasób mieszkań komunalnych, • zły stan techniczny części dróg i chodników, • niewystarczająca infrastruktura rowerowa (niedostateczna ilość dróg dla rowerów, stojaków, etc.), • część oświetlenia ulicznego wymagająca modernizacji na oświetlenie energooszczędne, • wykluczenie komunikacyjne wynikające z braku połączeń kolejowych oraz ograniczonej oferty połączeń autobusowych w relacjach międzygminnych i międzymiastowych, • niewystarczający standard energetyczny obiektów budowlanych, • zły stan techniczny obiektów zabytkowych i położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców, • brak infrastruktury z zakresu obrony cywilnej tj. brak schronów i niedostateczna ilość wyznaczonych miejsc pobytu doraźnego, • niewystarczające zabezpieczenia technologiczne części zakładów przemysłowych, skutkujące uciążliwościami środowiskowymi.
Szanse	Zagrożenia
• zagospodarowanie wolnych terenów inwestycyjnych, • możliwość wykorzystania wód geotermalnych, • rozwój energetyki niskoemisyjnej, • realizacja strategicznych inwestycji, wpływających na rozwój komunikacyjny i gospodarczy obszaru, • modernizacja i wymiana infrastruktury dzięki funduszom zewnętrznym, • rozwój niskoemisyjnego transportu (ścieżki rowerowe, transport publiczny/zbiorowy), • poprawa estetyki przestrzeni i ładu przestrzennego miasta.	• brak skutecznej rewitalizacji przestrzeni miejskiej, • urbanistyczne zamknięcie miasta w granicach – utrata wpływów i terenów rozwojowych na rzecz sąsiedniej gminy, • degradacja przestrzeni publicznej, • odpływ mieszkańców do innych gmin, • degradacja środowiska naturalnego, • nasilające się zmiany klimatyczne, • ograniczona ilość środków na inwestycje i modernizację infrastruktury miejskiej w przyszłych latach.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał miasta

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców miasta.

Do głównych atutów Miasta, świadczących o jego potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi miasto dysponuje):
- korzystne położenie komunikacyjne – przez miasto przebiegają dwie drogi krajowe oraz droga wojewódzka, co zapewnia dogodne połączenie z większymi ośrodkami regionu,
 - dziedzictwo historyczno-kulturowe – miasto posiada cenne zabytki i tradycje. Bogata historia miasta stanowi podstawę do rozwoju turystyki kulturowej i budowania marki miejscowości,
 - tereny inwestycyjne – miasto posiada Turecką Strefę Inwestycyjną, położoną we wschodniej części Turku. Znaczna część tej strefy została kompleksowo uzbrojona w infrastrukturę, co czyni je atrakcyjnymi dla inwestorów,
 - zasoby przyrodnicze, czyste środowisko i inicjatywy ekologiczne – atutem miasta jest stosunkowo czyste otoczenie oraz proekologiczne działania samorządu, jak i oferta zieleni miejskiej z terenami wypoczynkowymi. W obszarze miasta realizowane są projekty edukacyjne, które podnoszą świadomość ekologiczną społeczności lokalnej i sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi,
 - potencjał energetyczny – Turek dysponuje rozpoznanymi zasobami geotermalnymi, których wykorzystanie umożliwi budowa ciepłowni geotermalnej. Planowana instalacja oparta na odnawialnych źródłach energii pozwoli na dostarczanie czystego, lokalnego ciepła do miejskiej sieci. To strategiczny zasób wspierający transformację energetyczną miasta, poprawiający jakość powietrza i wzmacniający jego niezależność energetyczną. Dodatkowym atutem jest zagospodarowanie terenu po byłej elektrowni „Adamów”, gdzie realizowana jest budowa elektrowni gazowej, stanowiącej nowe źródło stabilnej i niskoemisyjnej energii elektrycznej. Obszar ten zachowuje energetyczny charakter, a planowane inwestycje wpisują się w kierunek zrównoważonego i niskoemisyjnego rozwoju miasta.
- b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez miasto Turek):

- dostęp do infrastruktury oświatowej (szkolnictwa ponadpodstawowego, podstawowego, przedszkoli i miejsc opieki dla dzieci do lat 3),
- dobry poziom bezpieczeństwa publicznego – w Turku funkcjonują wszystkie kluczowe służby mundurowe, a Miasto wspiera programy profilaktyczne oraz rozwija monitoring wizyjny na ulicach,
- funkcjonująca sieć infrastruktury technicznej – Turek dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, obejmującą sieć wodociągową, kanalizacyjną, elektroenergetyczną, gazową, ciepłowniczą oraz telekomunikacyjną. Miasto zapewnia niemal pełne pokrycie usługami wodno-kanalizacyjnymi oraz dostęp do centralnego ogrzewania i gazu ziemnego, a także sieć światłowodową pokrywającą większość punktów adresowych.
- pomoc społeczna i opieka zdrowotna – w mieście funkcjonuje rozbudowany system wsparcia społecznego, obejmujący między innymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, miejski Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy, Kluby Seniora działające na rzecz poprawy jakości i poziomu życia osób starszych oraz inne instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami i rodzin wymagających wsparcia. Realizowane działania obejmują świadczenia finansowe, usługi opiekuńcze, działania aktywizujące oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Równolegle rozwijany jest lokalny system opieki zdrowotnej, zapewniający mieszkańcom dostęp do podstawowych i specjalistycznych świadczeń medycznych. Obecność poradni, przychodni, aptek oraz placówek rehabilitacyjnych sprzyja poprawie jakości życia i bezpieczeństwa zdrowotnego społeczności lokalnej.
- rozwijający się lokalny rynek i przedsiębiorczość – Turek charakteryzuje się rosnącą liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych oraz dynamicznie rozwijającym się sektorem mikroprzedsiębiorstw. W mieście działa szerokie spektrum firm reprezentujących różnorodne branże. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości wspierany jest przez funkcjonowanie strefy ekonomiczno-gospodarczej (Tureckiej Strefy Inwestycyjnej), co sprzyja tworzeniu miejsc pracy, przyciąganiu inwestorów i wzmocnieniu pozycji Turku jako lokalnego ośrodka gospodarczego,
- działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz infrastruktury towarzyszącej,
- aktywność społeczna mieszkańców – na terenie miasta prężnie działają organizacje pozarządowe i inicjatywy obywatelskie. Lokalni działacze angażują się w życie miasta poprzez stowarzyszenia kulturalne, sportowe czy ekologiczne. Wysoki poziom kapitału społecznego sprzyja integracji mieszkańców i realizacji oddolnych projektów.

Potencjał rozwojowy miasta opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach o charakterze społecznym, gospodarczym i przyrodniczo-kulturowym, jak również na oferowanych produktach i usługach.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Turek określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 6. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
• Zły stan techniczny części obiektów użyteczności publicznej (budynki administracyjne, kultury i obiekty sportowe). • Zdegradowana i przestarzała infrastruktura sportowa. • Brak środków finansowych • Brak atrakcyjnej oferty dla mieszkańców.	Nieatrakcyjna i nieefektywna energetycznie i kosztowo infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna	• Rozbudowa infrastruktury kulturalnej, w tym modernizacja (a także termomodernizacja, remonty, naprawy) obiektów; • Rewitalizacja zdegradowanych terenów sportowych i rekreacyjnych. • Wzbogacenie oferty kulturalnej poprzez organizację większej liczby wydarzeń kulturalnych i integracyjnych, imprez, warsztatów oraz zajęć edukacyjnych. • Rozwijanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i partnerami zewnętrznymi w celu organizacji imprez, wydarzeń.
• Ograniczona oferta dla seniorów i osób wymagających wsparcia.	Wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym i niedostateczna oferta dla osób starszych	• Rozwój usług skierowanych do seniorów oraz inicjatywy promujące aktywność społeczną, kulturową i zawodową, które zachęcą seniorów do aktywnego uczestnictwa w życiu miasta.

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
		• Ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych i zdrowotnych dla osób starszych. • Utworzenie instytucji wsparcia dla seniorów.
• Zły stan techniczny budynków szkół i przedszkoli, niska efektywność energetyczna, przestarzałe systemy grzewcze i oświetleniowe.	Wysokie koszty eksploatacji, duże straty energii, niższy komfort warunków nauczania i przebywania w obiektach	• Termomodernizacja placówek oświatowych, modernizacja instalacji i systemów oświetlenia, wdrożenie OZE.
• Niespójny i nieefektywny system monitoringu wizyjnego.	Brak możliwości bieżącego reagowania służb	• Integracja kamer w sieć. • Rozbudowa systemu z uwzględnieniem punktów strategicznych.
Wymiar gospodarczy		
• Niewystarczająca oferta miejsc pracy, niskie wynagrodzenia.	Spadek ludności w wieku produkcyjnym; Odpływ młodych ludzi z dobrymi kwalifikacjami do dużych ośrodków miejskich	• Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki, w szczególności poprzez uzbrajanie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną oraz modernizację infrastruktury technicznej; • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w tym usprawnienie procesów administracyjnych w zakresie obsługi przedsiębiorców i inwestorów oraz współpraca z instytucjami otoczenia biznes; • Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta, w tym promocję gospodarczą oraz realizację projektów rozwojowych, m.in. w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.
Wymiar przestrzenny		
• Słaba dostępność komunikacyjna (brak połączeń)	Wykluczenie komunikacyjne	• Wspieranie rozwoju połączeń autobusowych w relacjach międzygminnych

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
kolejowych i ograniczona oferta połączeń autobusowych).		i międzymiastowych oraz poprawa dostępności transportowej miasta; • Budowa/rozbudowa, a także modernizacja istniejącej infrastruktury pieszej oraz ścieżek rowerowych, jak i infrastruktury towarzyszącej. • Wprowadzenie zielonego transportu – rozwój komunikacji publicznej (budowa centrum przesiadkowego).
• Bariery rozwoju inwestycji w związku z ograniczeniem obszarowym • Niższe koszty inwestycji poza granicami miasta.	Ograniczenia granic administracyjnych miasta (niższe koszty zakupu gruntu pod budowę domów poza miastem – mieszkańcy płacą podatki na rzecz gminy wiejskiej, ale pracują i korzystają z infrastruktury w mieście)	• Wprowadzenie bardziej elastycznej polityki zagospodarowania przestrzennego, umożliwiającej lepsze wykorzystanie gruntów na obrzeżach miasta, a także rozwój współpracy z gminą sąsiednią w celu wspólnego planowania, koordynowania i finansowania inwestycji. • Rozwój atrakcyjnych ofert mieszkaniowych i usługowych w obrębie miasta, aby zatrzymać mieszkańców i zachęcić ich do inwestowania wewnątrz miasta.
• Brak wystarczającej liczby mieszkań komunalnych. • Zły stan techniczny części budynków komunalnych i lokali komunalnych.	Oczekiwanie na przydział lokalu komunalnego oraz poprawa stanu technicznego lokali komunalnych	• Zwiększenie inwestycji w budownictwo komunalne. • Efektywniejsze zarządzanie istniejącymi zasobami. • Remonty i termomodernizacja zasobu mieszkaniowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych miasta Turku, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak miasto zamierza być postrzegane w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2030 roku miasto Turek to przede wszystkim miejsce przyjazne do życia – kompaktowe, bezpieczne i wspierające potrzeby mieszkańców. Zapewnia wysoką jakość codziennego funkcjonowania, sprzyjając osiedlaniu się i rozwojowi ludzi.

Miasto opiera się na czystej energii i zrównoważonej gospodarce, oferuje dobrą dostępność komunikacyjną i transportową, silne usługi społeczne oraz nowoczesną infrastrukturę kultury, rekreacji i sportu. Wysokiej jakości, powszechnie dostępny system edukacji i kształcenia ustawicznego buduje kapitał ludzki, wspierając przyszłość wspólnoty lokalnej.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Miasta i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Miasta. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 4 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców	1.1. Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych
		1.2. Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji
		1.3. Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego
		1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeń
Gospodarczy	2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta	2.1. Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych
		2.2. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy
Przestrzenny	3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa	3.1. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna
		3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska
		3.3. Atrakcyjny rynek mieszkaniowy
Klimatyczno-środowiskowym	4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska	4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej
		4.2. Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców

Cel strategiczny Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców realizowany jest poprzez cztery cele operacyjne, które odpowiadają na potrzeby edukacyjne, społeczne, kulturalne, rekreacyjne oraz bezpieczeństwa publicznego mieszkańców miasta. Zakłada zapewnienie powszechnej dostępności usług publicznych o wysokim standardzie, rozwój i modernizację infrastruktury społecznej, wzmacnianie integracji lokalnej oraz partnerską współpracę samorządu z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym i mieszkańcami.

Pierwszy cel operacyjny Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych koncentruje się na wzmacnianiu jakości oraz atrakcyjności usług edukacyjnych i opiekuńczych, w zakresie opieki nad dziećmi oraz edukacji przedszkolnej i szkolnej. Zakłada modernizację i dostosowanie placówek oświatowych do współczesnych standardów, rozwój atrakcyjnej

i konkurencyjnej oferty edukacyjnej, a także rozszerzanie oferty zajęć dodatkowych wspierających rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży.

Istotnym elementem jest również poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej obiektów edukacyjnych, co przyczyni się do zapewnienia nowoczesnej i bezpiecznej bazy dydaktycznej. Uzupełnieniem działań infrastrukturalnych będzie współpraca szkół z lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy w zakresie doradztwa zawodowego, umożliwiającą lepsze dopasowanie ścieżek edukacyjnych do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zwiększenie szans absolwentów na zatrudnienie w regionie.

Drugi cel operacyjny Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji obejmuje rozwój, przebudowę i modernizację infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, służącej upowszechnianiu aktywności fizycznej, integracji społecznej oraz podnoszeniu jakości oferty spędzania czasu wolnego. Działania koncentrują się na inwestycjach w obiekty sportowe, rekreacyjne oraz kulturalne.

Równolegle realizowany będzie rozwój oferty programowej instytucji kultury, sportu i rekreacji, obejmujący organizację wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, tworzenie przestrzeni dla aktywności twórczej i animacyjnej oraz wzmacnianie roli tych obiektów jako miejsc integracji międzypokoleniowej i społecznej. Działania te przyczynią się do wzrostu komfortu użytkowników, poprawy dostępności obiektów oraz promowania postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców.

Trzeci cel operacyjny Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego zakłada kompleksowe wzmocnienie systemu usług społecznych oraz bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta. W obszarze pomocy społecznej rozważane jest utworzenie Centrum Usług Społecznych, które umożliwi skoordynowaną i spójną obsługę mieszkańców z różnych grup potrzebujących wsparcia. Działania obejmują także rozwój infrastruktury i usług skierowanych do seniorów oraz osób wymagających opieki, w tym zwiększenie dostępności miejsc wsparcia oraz rozwój zespołów interdyscyplinarnych. Potrzeba podejmowania takich działań wynika przede wszystkim z postępujących procesów demograficznych, w tym starzenia się społeczeństwa oraz wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W kolejnych latach można spodziewać się zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, zdrowotne i społeczne. Choć w mieście funkcjonuje już oferta skierowana do seniorów, rozwój i dostosowanie systemu wsparcia do zmieniających się potrzeb mieszkańców pozostaje istotnym wyzwaniem dla lokalnej polityki społecznej.

Istotnym elementem celu jest również koordynacja i rozwój usług asystenckich oraz środowiskowych, co pozwoli na lepsze dostosowanie form wsparcia do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W obszarze bezpieczeństwa publicznego przewidziano rozbudowę

i modernizację monitoringu miejskiego, wdrażanie programów poprawiających bezpieczeństwo, działania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej (w tym wyznaczanie i oznakowanie miejsc doraźnego schronienia), a także wzmacnianie współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz podnoszenie świadomości mieszkańców w tym zakresie.

Czwarty cel operacyjny Spółeczność lokalna bez wykluczeń, koncentruje się na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianiu kapitału społecznego miasta. Działania obejmują zapewnienie dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej w przestrzeni miejskiej i obiektach użyteczności publicznej, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami, mogły w pełni korzystać z przestrzeni publicznej.

Równolegle realizowane będą programy profilaktyczne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, rozwój wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego, a także różnorodne formy pomocy dla osób starszych i potrzebujących. Ważnym elementem celu jest wsparcie organizacji pozarządowych, lokalnych inicjatyw oraz promocja dziedzictwa kulturowego miasta.

Uzupełnieniem działań będzie wzmacnianie partycypacji społecznej poprzez rozwój kanałów komunikacji między samorządem a mieszkańcami, aktywizację i integrację społeczności lokalnej, budowanie tożsamości miejskiej oraz zacieśnianie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie miasta.

Tabela 8. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych					
Zwiększenie jakości usług edukacyjnych i opiekuńczych	atrakcyjna i konkurencyjna oferta edukacyjna jednostek oświatowych (szkół i przedszkoli); konkurencyjna oferta form opieki.	— liczba zmodernizowanych/dostosowanych szkół i przedszkoli, — oferta zajęć dodatkowych, — liczba uczestników zajęć dodatkowych, — liczba zrealizowanych projektów poprawiających jakość nauczania.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — budżet Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— organy prowadzące placówki oświatowe i wychowawcze — placówki oświatowe i wychowawcze	2026-2030
Współpraca pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami i szkołami	rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności niezbędnych na rynku pracy; zwiększenie motywacji i świadomości ścieżek kariery – lepsze dopasowanie wyborów edukacyjnych; wyższy odsetek absolwentów zatrudnionych w regionie i krótszy czas wdrożenia na stanowiskach, doradztwo zawodowe.	— liczba zajęć z lokalnymi przedsiębiorcami w celach doradztwa zawodowego, — utrzymanie zatrudnienia po 12 miesiącach od podjęcia pracy.	— środki własne organów prowadzących placówki oświatowe — środki z funduszy europejskich, — budżet Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— organy prowadzące placówki oświatowe i wychowawcze — placówki oświatowe i wychowawcze — OHP — instytucje otoczenia biznesu — podmioty ekonomii społecznej — lokalne przedsiębiorstwa, Powiatowy Urząd Pracy w Turku,	2026-2030
Poprawa stanu technicznego placówek edukacyjnych i opiekuńczych	Nowoczesna baza szkolna i zmodernizowane obiekty oświatowe zapewniające wysokiej jakości edukację.	— liczba zmodernizowanych obiektów oświatowych.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich,	— organy prowadzące placówki	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego obiektów oświatowych.		— budżet Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— oświatowe i wychowawcze, — placówki oświatowe i wychowawcze	
Cel operacyjny 1.2.					
Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji					
Rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji	Wybudowane, przebudowane lub zmodernizowane obiekty infrastruktury sportowej, służące upowszechnianiu aktywności fizycznej, szkoleniu sportowemu oraz poprawie dostępności; Doposażone i rozbudowane obiekty rekreacyjne; Rozbudowany, przebudowany lub zmodernizowany budynek Miejskiego Domu Kultury; Zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego obiektów kultury i sportu; Unowocześnione zaplecze techniczne instytucji kultury i sportu; Wzrost komfortu użytkowników oraz poprawa dostępności do obiektów; Inwestycje w miejsca odpoczynku, kultury i rekreacji sprzyjających integracji społecznej; Propagowanie wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia.	— liczba zmodernizowanych obiektów sportowych, rekreacyjnych lub kultury, — liczba obiektów wyposażonych w technologie efektywności energetycznej, — liczba użytkowników obiektów rocznie, — liczba utworzonych centrów aktywności lokalnej i międzypokoleniowej.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Podmioty działające w obszarze kultury, sportu i rekreacji	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój oferty instytucji kultury, sportu i rekreacji	Rozszerzenie oferty w zakresie wydarzeń sportowych i rekreacyjnych; Wzbogacenie życia kulturalnego mieszkańców Wzrost frekwencji uczestników wydarzeń; Utworzenie/udostępnianie przestrzeni dla młodych artystów i animatorów; Wzmocnienie roli obiektów kultury i sportu, jako miejsc integracji społeczności lokalnych.	— liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych/sportowych/rekreacyjnych, — liczba uczestników wydarzeń, — liczba nowo utworzonych/zaadaptowanych przestrzeni twórczych,	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Podmioty działające w obszarze kultury, sportu i rekreacji	2026-2030
Cel operacyjny 1.3. Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego					
Poprawa jakości i dostępności usług pomocy społecznej	Rozważnie utworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS), zwiększającego możliwość kompleksowej i spójnej obsługi klientów z różnych grup społecznych; Zwiększenie dostępności miejsc opieki dla seniorów i osób potrzebujących wsparcia; Kompleksowe wzmocnienie lokalnej infrastruktury i usług wsparcia społecznego; Zwiększona oferta w zakresie form opieki dla seniorów.	— liczba dostępnych miejsc w placówkach wsparcia seniorów — liczba interwencji zespołów interdyscyplinarnych, — liczba osób objętych wsparciem	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek, — Powiat Turecki — podmioty działające w obszarze pomocy społecznej. — sektor prywatny	2026-2030
Koordinacja usług asystenckich i środowiskowych	Rozwój usług asystenckich i środowiskowych dla osób potrzebujących; Lepsza integracja wsparcia dla osób potrzebujących;	— liczba usług asystenckich i środowiskowych skierowanych do różnych grup potrzebujących, — liczba beneficjentów usług asystenckich.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa,	— Gmina Miejska Turek — podmioty działające w obszarze pomocy społecznej	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Zwiększenie efektywności pomocy i łatwiejszy dostęp do usług asystenckich i środowiskowych Lepsze dostosowanie wsparcia do indywidualnych potrzeb.		— inne środki zewnętrzne.	— Powiat Turecki	
Poprawa w zakresie bezpieczeństwa publicznego	Rozbudowa monitoringu miejskiego – modernizacja i poszerzenie zakresu działania monitoringu wizyjnego; Wdrożenie programów w zakresie bezpieczeństwa publicznego; Podejmowanie działań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym tworzenie, wyznaczenie, dostosowanie i oznakowanie miejsc doraźnego schronienia, doposażenie magazynów obrony cywilnej; Rozbudowa sieci łączności radiowej, powiadamiania, ostrzegania i alarmowania; Współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za poziom bezpieczeństwa w gminie; Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie bezpieczeństwa publicznego.	— liczba zainstalowanych kamer, — ilość wdrożonych programów w zakresie bezpieczeństwa publicznego, — liczba miejsc doraźnego schronienia; — liczba wypadków w przestrzeni publicznej.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — podmioty działające w obszarze bezpieczeństwa publicznego	2026-2030
Cel operacyjny 1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeni					
Zapewnienie dostępności architektonicznej i informacyjno – komunikacyjnej w przestrzeni miejskiej i w obiektach użyteczności publicznej	Eliminacja barier i równy dostęp do przestrzeni i obiektów publicznych przez osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z niepełnosprawnościami.	— liczba udogodnień dla osób ze specjalnymi potrzebami	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich,	— Gmina Miejska Turek — Instytucje publiczne — Właściciel i zarządcy terenów i	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			— środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	obiektów publicznych	
Wsparcie społeczne i lokalne inicjatywy na rzecz mieszkańców	Programy profilaktyczne dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii; Wspieranie inicjatyw pomocy sąsiedzkiej; Rozwój działań na rzecz zdrowia psychicznego (rozwój opieki psychiatrycznej i psychologicznej poprawiający poziom opieki zdrowia społeczeństwa, wsparcie terapeutyczne); Rozwój różnych form wsparcia dla osób starszych i potrzebujących; Rozwój działalności organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze wykluczenia społecznego.	— liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, — liczba uczestników programów, — liczba osób objętych różnymi formami opieki.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek, — Powiat Turecki, — podmioty systemu pomocy społecznej, — organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające w obszarze pomocy społecznej, — placówki oferujące pomoc w zakresie zdrowia psychicznego.	2026-2030
Wsparcie organizacji lokalnych i promocja dziedzictwa kulturowego regionu	Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych; Organizacja wydarzeń kulturalnych promujących lokalne dziedzictwo, produkty i tradycje.	— liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem, — liczba imprez/wydarzeń, — liczba uczestników imprez/wydarzeń.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek, — instytucje kultury, — organizacje pozarządowe działające na rzecz miasta.	2026-2030
Zintegrowana wspólnota lokalna	Rozwój kanałów komunikacji między samorządem a mieszkańcami; Większy poziom partycypacji społecznej;	— liczba przeprowadzonych konsultacji, sond i opinii, — liczba wspólnych przedsięwzięć,	— środki własne (budżet miasta),	— Gmina Miejska Turek — podmioty, instytucje,	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Aktywizacja i integracja mieszkańców; Wzmacnianie tożsamości miejskiej; Zacieśniona współpraca z podmiotami, instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze miasta.	— liczba osób biorących udział w wydarzeniach.	— inne środki zewnętrzne.	organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na terenie miasta	

Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta

Cel strategiczny Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta realizowany jest poprzez dwa komplementarne cele operacyjne, które łączą działania infrastrukturalne z aktywną polityką inwestycyjną, wsparciem lokalnych przedsiębiorców oraz rozwojem kompetencji mieszkańców. Przyjęty układ interwencji zakłada równoległe przygotowanie atrakcyjnych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych oraz budowanie sprzyjającego klimatu dla prowadzenia działalności gospodarczej i lokowania nowych inwestycji.

Działania ukierunkowane są na wzrost atrakcyjności gospodarczej miasta, wzmocnienie lokalnego ekosystemu przedsiębiorczości oraz trwałe podnoszenie potencjału gospodarczego miasta i jego otoczenia, co w efekcie może przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy.

Pierwszy cel operacyjny Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych koncentruje się na zwiększeniu atrakcyjności gospodarczej miasta poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych w nową oraz zmodernizowaną infrastrukturę techniczną. Działania obejmują rozwój i modernizację sieci infrastrukturalnych, w tym infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, telekomunikacyjnej oraz innych elementów niezbędnych do obsługi działalności gospodarczej.

Efektem podejmowanych działań będzie podniesienie poziomu przygotowania terenów pod inwestycje, poprawa dostępności infrastrukturalnej oraz stworzenie warunków sprzyjających lokowaniu nowych przedsięwzięć gospodarczych. Realizacja celu przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności miasta jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej oraz efektywniejszego wykorzystania dostępnych terenów inwestycyjnych..

Drugi cel operacyjny Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy ukierunkowany jest na tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego poprzez aktywną współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi i instytucjonalnymi oraz wsparcie lokalnej przedsiębiorczości. Działania obejmują współpracę z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu, Turecką Izbą Gospodarczą oraz Powiatowym Urzędem Pracy, a także usprawnianie procesów administracyjnych związanych z obsługą przedsiębiorców i inwestorów.

Istotnym elementem działań jest również wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi, w tym inicjatyw łączących sektor gospodarczy i edukacyjny. Działania te będą sprzyjać wymianie doświadczeń oraz lepszemu rozpoznaniu potrzeb lokalnej gospodarki, a także promowaniu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Uzupełnieniem działań jest promocja gospodarcza miasta, mająca na celu zwiększenie jego rozpoznawalności i atrakcyjności inwestycyjnej, a także wdrażanie instrumentów współpracy terytorialnej, w tym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, umożliwiających realizację projektów o charakterze ponadlokalnym.

Tabela 9. Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych					
Wzrost atrakcyjności gospodarczej miasta	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w nową infrastrukturę techniczną; Modernizacja infrastruktury technicznej.	— długość wybudowanej i zmodernizowanej infrastruktury technicznej,	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — PGKiM Sp. z o.o. w Turku — operatorzy sieci	2026-2030
Cel operacyjny 2.2.					
Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy					
Tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego	Współpraca z kluczowymi podmiotami kapitałowymi; Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy; Współpraca z Turecką Izbą Gospodarczą; Wsparcie lokalnych przedsiębiorców; Usprawnienie procesów administracyjnych w zakresie obsługi przedsiębiorców i inwestorów.	— liczba działań podjętych we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, organizacjami i instytucjami	— środki własne (budżet miasta), — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Instytucje otoczenia biznesu — Turecka Izba Gospodarcza — Powiatowy Urząd Pracy	2026-2030
Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi	Wspieranie inicjatyw łączących sektor gospodarczy i edukacyjny; Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców.	— liczba wspartych inicjatyw. — liczba zrealizowanych działań promocyjnych,	— środki własne (budżet miasta), — środki funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa,	— Gmina Miejska Turek, — Powiat Turecki — Turecka Izba Gospodarcza,	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			— inne środki zewnętrzne.	— Powiatowy Urząd Pracy w Turku.	
Promocja gospodarcza miasta	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.	— liczba podjętych działań promocyjnych	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek, — lokalni przedsiębiorcy — instytucje otoczenia biznesu	2026-2030
Wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	Kontynuacja instrumentu ZIT w kolejnej perspektywie unijnej.	— liczba instrumentów terytorialnych wdrażanych w ramach ZIT	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich	— Gmina Miejska Turek — Partnerzy ZIT	2026-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa

Cel strategiczny Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa realizowany jest poprzez trzy komplementarne cele operacyjne które wzmacniają funkcjonalność układu komunikacyjnego, podnoszą jakość i estetykę przestrzeni publicznych oraz zwiększają dostępność i różnorodność zasobu mieszkaniowego.

Pierwszy cel operacyjny Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna obejmuje rozwój i poprawę jakości gminnej infrastruktury drogowej w mieście poprzez budowę, przebudowę i modernizację dróg oraz infrastruktury towarzyszącej. Działania ukierunkowane są na zwiększenie dostępności i bezpieczeństwa wszystkich użytkowników, w tym szczególnie pieszych i rowerzystów, poprzez rozwój chodników oraz ciągów pieszo-rowerowych/ścieżek rowerowych. Uzupełniająco planowane są rozwiązania porządkujące obsługę komunikacyjną i parkowanie, w tym budowa parkingów. Ważnym kierunkiem interwencji jest również rozwój transportu publicznego: międzygminnego i międzymiastowego , a także stworzenie warunków do sprawnych przesiadek poprzez budowę centrum przesiadkowego.

Drugi cel operacyjny Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska koncentruje się na podnoszeniu jakości terenów miejskich i poprawie estetyki miasta poprzez odnowę przestrzeni publicznych oraz działania porządkujące i poprawiające sposób użytkowania kluczowych obszarów. Równolegle istotnym kierunkiem jest konsekwentny rozwój zieleni urządzonej – tworzenie i urządzenie nowych terenów zielonych, uzupełnianie przestrzeni elementami małej architektury oraz infrastruktury wypoczynkowej i rekreacyjnej. Działania w tym obszarze obejmują także modernizację i doposażenie obiektów użyteczności publicznej, tak aby podnosić jakość usług publicznych oraz poprawiać funkcjonalność i dostępność miejskiej infrastruktury.

Trzeci cel operacyjny Atrakcyjny rynek mieszkaniowy obejmuje działania na rzecz zwiększenia dostępności mieszkań i poprawy jakości zamieszkania. Przewidziano wzmacnianie zasobu mieszkaniowego o charakterze komunalnym – zarówno poprzez budowę nowych mieszkań, jak i remonty oraz modernizacje istniejących budynków i lokali wymagających poprawy stanu technicznego. Zakłada się także rozwój rozwiązań wspierających budownictwo mieszkaniowe realizowane we współpracy (w tym w formule społecznej inicjatywy mieszkaniowej). Uzupełnieniem jest przygotowywanie warunków pod rozwój mieszkalnictwa, poprzez uzbrajanie terenów przeznaczonych pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną, głównie w zakresie budowy dróg i chodników, co ma zwiększać atrakcyjność osiedleńczą miasta i stymulować rozwój nowych inwestycji mieszkaniowych.

Zintegrowana realizacja powyższych kierunków działań zapewni spójny i bezpieczny system mobilności, wysokiej jakości przestrzeń publiczną sprzyjającą aktywności i integracji oraz bardziej dostępny i zróżnicowany zasób mieszkaniowy. W konsekwencji miasto uzyska wyższą atrakcyjność funkcjonalną i wizerunkową, a mieszkańcy – wymierną poprawę warunków życia.

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Tabela 10. Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna					
Budowa, przebudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury drogowej; Ograniczenie ruchu tranzytowego w centrum miasta; Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	— długość zbudowanych /przebudowanych/ zmodernizowanych dróg	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — inni zarządcy dróg	2026-2030
Budowa chodników i ścieżek rowerowych	Poprawa stanu i dostępności infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego w tym pieszych i rowerzystów.	— długość zbudowanych /przebudowanych/ zmodernizowanych chodników i ścieżek rowerowych	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — inni zarządcy dróg	2026-2030
Budowa parkingów	Poprawa dostępności komunikacyjnej.	— liczba wybudowanych miejsc parkingowych	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — inni zarządcy dróg	2026-2030
Rozwój transportu zbiorowego na terenie Miasta	Poprawa dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców miasta zintegrowanej z transportem regionalnym; Budowa centrum przesiadkowego, Poprawa dostępności transportowej Miasta Turku i integracja różnych	— liczba kierunków połączeń transportu zbiorowego dostępnych z miasta, — liczba wybudowanej infrastruktury w zakresie transportu zbiorowego,	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa,	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — inni zarządcy dróg	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	środków transportu na terenie miasta; Podjęmowanie i wspieranie działań zmierzających do poprawy i zwiększania dostępności miasta w regionalnym i ponadregionalnym systemie transportowym;; Wzmocniona współpraca z administracją publiczną i partnerami instytucjonalnymi na rzecz poprawy dostępności transportowej miasta; Zmniejszenie hałasu i emisji spalin; Poprawa mobilności mieszkańców; Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta; Wzmocnienie powiązań gospodarczych i społecznych Turku z regionem.	— liczba działań podejmowanych przez miasto na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej	— inne środki zewnętrzne.	— administracja rządowa — administracja samorządowa	
Cel operacyjny 3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska					
Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych porządkujących przestrzeń miejską	Rewitalizacja/odnowa publicznych przestrzeni; Poprawa warunków komunikacyjnych; Rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego; Systematyczny rozwój zieleni miejskiej wraz z elementami małej architektury oraz infrastrukturą wypoczynkową; Tworzenie warunków oraz zachęt do osiedlania się w mieście.	— powierzchnia odnowionych obszarów — liczba inwestycji w zakresie poprawy warunków komunikacyjnych — powierzchnia nowych terenów zieleni urządzonej	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki z budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — właściciele prywatni — inne podmioty	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Poprawa jakości i dostępności usług publicznych poprzez, modernizację i doposażenie obiektów użyteczności publicznych	Modernizacja obiektów użyteczności publicznej; Inwestycje w zapewnienie dostępności budynków użyteczności dla wszystkich grup społecznych; Doposażenie i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań w budynkach użyteczności publicznej.	— liczba zmodernizowanych/doposażonych obiektów użyteczności publicznej — liczba elementów małej architektury	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki — właściciele prywatni — inne podmioty	2026-2030
Cel operacyjny 3.3. Atrakcyjny rynek mieszkaniowy					
Rozwój mieszkalnictwa komunalnego	Zwiększenie zasobu komunalnego gminy; Zmodernizowanie/wyremontowanie budynków/lokalii będących w zasobie komunalnym, które odznaczają się złym stanem technicznym; Powołanie Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej.	— liczba wybudowanych mieszkań komunalnych, — liczba wyremontowanych lokali/budynków komunalnych, — liczba przydziałów mieszkań komunalnych.	— środki własne (budżet miasta), — inne środki zewnętrzne,	— Gmina Miejska Turek — PGKiM Sp. z o.o. — SIM	2026-2030
Rozwój terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne	Rozwój lokalnej infrastruktury mieszkaniowej; Poprawa jakości życia mieszkańców; Zwiększone wpływy z podatków od nieruchomości; Wzrost atrakcyjności miasta.	— powierzchnia terenów uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe — liczba nowych budynków/ mieszkań prywatnych.	— środki własne (budżet miasta), — inne środki zewnętrzne — kapitał prywatny	— Gmina Miejska Turek — prywatni właściciele — deweloperzy,	2026-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska

Cel strategiczny Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska realizowany jest poprzez dwa cele operacyjne ukierunkowane na zwiększenie efektywności energetycznej oraz poprawę stanu środowiska i adaptację do zmian klimatu.

Pierwszy cel operacyjny Zwiększenie efektywności energetycznej koncentruje się na działaniach, które ograniczają straty energii i zmniejszają emisje związane z ogrzewaniem, przede wszystkim poprzez wymianę i modernizację przestarzałych elementów sieci ciepłowniczej. Równolegle zakłada się rozwój nowocześniejszych i mniej emisyjnych źródeł zasilania systemu, w tym wykorzystanie energii geotermalnej w miejskim systemie ciepłowniczym. Istotnym kierunkiem jest także stopniowe zwiększanie liczby budynków korzystających z rozwiązań systemowych – poprzez przyłączanie kolejnych budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych do sieci ciepłowniczej lub gazowej oraz realizację programów wymiany źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych, co wspiera odchodzenie od najbardziej emisyjnych instalacji grzewczych. Uzupełnieniem są inwestycje zwiększające efektywność energetyczną w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym oraz działania zwiększające udział OZE w produkcji energii.

Drugi cel operacyjny Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu obejmuje działania służące poprawie jakości środowiska oraz zwiększeniu odporności miasta na zmiany klimatu. W obszarze gospodarki odpadami priorytetem jest zwiększanie efektywności recyklingu i ograniczanie ilości odpadów trafiających na składowiska. Równolegle przewiduje się eliminowanie lokalnych zagrożeń środowiskowych poprzez usuwanie wyrobów zawierających azbest, w tym wymianę starych pokryć dachowych na nowe.

Kierunkiem adaptacyjnym są inwestycje ukierunkowane na retencjonowanie, zagospodarowanie i zatrzymanie wód opadowych poprzez rozwój infrastruktury, takiej jak zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe czy urządzenia odwodnieniowe. Działania te uzupełnia zazielenianie miasta, rozumiane jako zwiększanie powierzchni zieleni urządzonej oraz wzmacnianie ochrony bioróżnorodności. Istotnym elementem są także działania z zakresu edukacji ekologicznej, budowanie świadomości środowiskowej oraz promocja postaw i rozwiązań proekologicznych wśród mieszkańców

Zintegrowana realizacja powyższych kierunków działań prowadzi do ograniczania emisji i poprawy efektywności energetycznej, wzmacnia odporność miasta na skutki zmian klimatu (w szczególności w zakresie gospodarowania wodami opadowymi), poprawia stan środowiska w obszarze odpadów i eliminacji szkodliwych materiałów oraz wspiera trwałą zmianę postaw poprzez edukację ekologiczną.

Tabela 11. Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej					
Wymiana przestarzałych sieci ciepłowniczych	Zmniejszenie strat przesyłowych Poprawa jakości powietrza w mieście; Likwidacja lokalnych źródeł niskiej emisji.	— długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, — liczba zlikwidowanych indywidualnych kotłów/pieców. — liczba zmodernizowanych budynków	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne, — środki prywatne.	— Gmina Miejska Turek — Inne instytucje publiczne — PGKiM Sp. z o.o. — przedsiębiorcy — zarządcy i właściciele nieruchomości	2026-2030
Wykorzystanie energii geotermalnej w systemie ciepłowniczym miasta;					
Przylączenie kolejnych budynków mieszkalnych i innych (publicznych) do sieci ciepłowniczej lub gazowej;					
Realizowanie programów wymiany źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych					
Inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym;					
Zwiększenie udziału OZE w produkcji energii					
Cel operacyjny 4.2. Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu					
Działania w zakresie zwiększenia efektywności recyklingu	Minimalizacja ilości powstających odpadów, które trafiają na wysypisko.	— Ilość odpadów wysegregowanych	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich,	— Gmina Miejska Turek — PGKiM Sp. z o.o.	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			— środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— zarządcy nieruchomości — właściciele posesji prywatnych	
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Wymiana starych pokryć dachowych na nowe.	— liczba wymienionych pokryć dachowych	— środki własne (budżet miasta), — środki budżetu Państwa, — środki prywatne,	— Gmina Miejska Turek — właściciele posesji prywatnych — inne środki	2026-2030
Realizacja inwestycji w zakresie retencji wodnej	Retencjonowanie, zagospodarowanie i zatrzymanie wód opadowych.	— liczba infrastruktury do retencjonowania wody opadowej (np. zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe, urządzenia odwodnieniowe, itp.)	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — PGKiM Sp. z o.o. — zarządcy nieruchomości — właściciele posesji prywatnych	2026-2030
Zazielenie miasta	Zwiększanie powierzchni zieleni w mieście; Ochrona bioróżnorodności.	— Powierzchnia terenów, na których urządzona została zieleń miejska	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich, — środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne.	— Gmina Miejska Turek — zarządcy nieruchomości — właściciele posesji prywatnych	2026-2030
Działania z zakresu edukacji ekologicznej, zwiększanie świadomości	Wzrost świadomości mieszkańców na temat ekologii i ochrony środowiska. Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości powietrza i ograniczania innych	— liczba zorganizowanych wydarzeń ekologicznych, — liczba uczestników działań edukacyjnych.	— środki własne (budżet miasta), — środki z funduszy europejskich,	— Gmina Miejska Turek — Powiat Turecki	2026-2030

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
środowiskowej i promocja działań proekologicznych	uciążliwości środowiskowych wpływających na jakość życia mieszkańców.		— środki budżetu Państwa, — inne środki zewnętrzne..	— placówki oświatowe — organizacje pozarządowe i stowarzyszenia	

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Miejska Turek to jednostka samorządu terytorialnego położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie tureckim. Obszar miasta Turku otoczony jest ze wszystkich stron miejscowościami gminy wiejskiej Turek. Powierzchnia miasta Turku wynosi 1 617 ha (16,17 km²), co stanowi 1,74% powierzchni powiatu.

Pod względem administracyjnym miasto dzieli się na cztery obręby:

- 0001 Turek A,
- 0002 Turek B,
- 0003 Turek C,
- 0004 Turek D.

Tereny zurbanizowane miasta koncentrują się przede wszystkim w centrum miasta. Najwyższą intensywność zabudowy odnotowuje się w obrębie Turek A oraz w zachodnim fragmencie obrębu Turek B. Znaczące skupiska zabudowy występują ponadto w północnej części obrębu Turek C, w południowej części obrębu Turek B oraz w obrębie Turek D, w rejonie ulicy Chopina. Funkcje produkcyjne skupiają się głównie w granicach obrębu Turek B: w rejonie ulic Milewskiego i Alei NSZZ „Solidarność”, gdzie znajduje się Turecka Strefa Inwestycyjna, a także we wschodniej części tego obrębu.

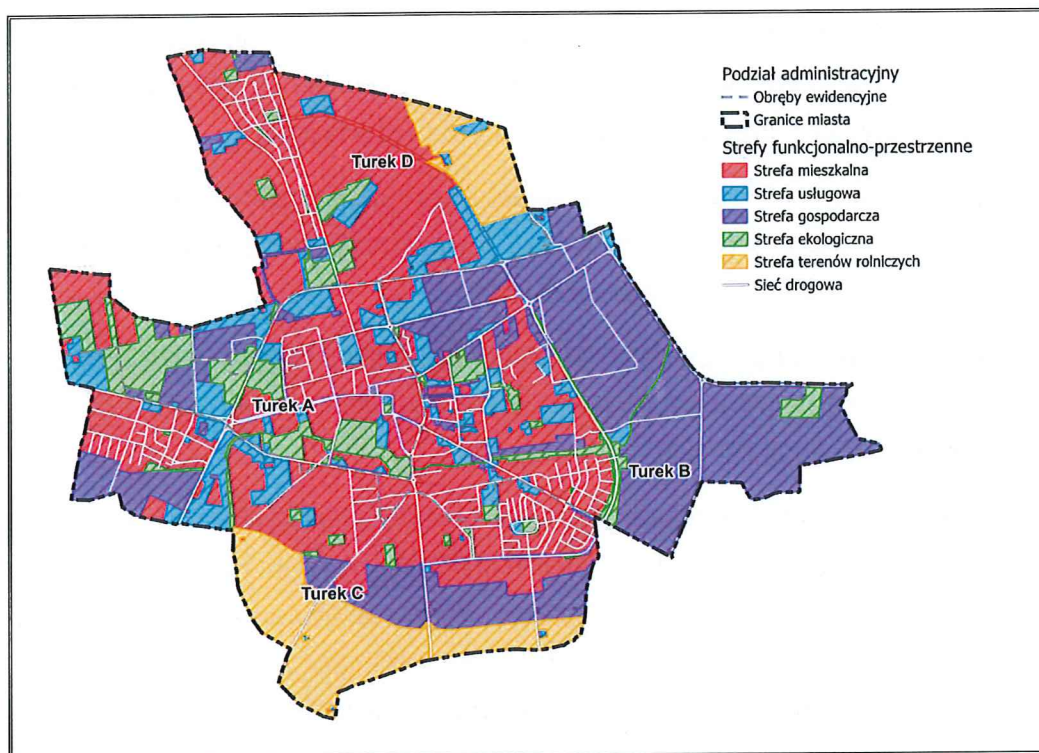
W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz efektywnego zarządzania polityką lokalną, miasto zostało przeanalizowane w ujęciu funkcjonalnym i przestrzennym. Identyfikacja kluczowych stref użytkowania przestrzeni stanowi podstawę do określenia kierunków działań strategicznych w obszarze planowania społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego.

W strukturze miasta wyróżniono następujące jednostki (strefy) funkcjonalno-przestrzenne:

- **strefa mieszkalna** – obejmuje obszary istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, dopuszcza się uzupełnianie funkcjami odmiennymi, w tym usługami podstawowymi/ogólnomiejskimi.
- **strefa usługowa** – to tereny przeznaczone pod usługi publiczne i komercyjne, a także obszary uzbrojenia infrastrukturą techniczną; pod warunkiem zapewnienia właściwej obsługi transportowej oraz infrastruktury towarzyszącej przewidują również tereny handlu wielkopowierzchniowego.
- **strefa gospodarcza** – obszary produkcji, działalności logistycznej oraz tereny przemysłowe, infrastruktury technicznej, a także przeznaczone pod działalność gospodarczą.

- **strefa terenów rolniczych** – tereny upraw rolnych i użytków pełniące funkcję produkcyjną i buforową, zachowane głównie na obrzeżach miasta.
- **strefa ekologiczna** – układ obszarów cennych przyrodniczo i terenów ekologicznych tworzących szkielet zieleni miasta oraz tereny zieleni urządzonej, wypoczynkowo-rekreacyjnej i cmentarze.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

Gmina Miejska Turek położona jest na Wysoczyźnie Tureckiej (część Niziny Południowowielkopolskiej), w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Warty. Graniczy ze wszystkich stron z gminą wiejską Turek, co determinuje ponadlokalną ciągłość układów przyrodniczych. W strukturze pokrycia terenu istotny udział mają obszary zantropogenizowane oraz użytki rolne, przy mniejszym udziale terenów leśnych i wodnych.

Obszar miasta Turek położony jest przede wszystkim w mezoregionie Wysoczyzny Tureckiej (w obrębie makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej). Natomiast wąski pas we wschodniej części miasta, wzdłuż jego granicy administracyjnej, należy do mezoregionu Kotliny Kolskiej.

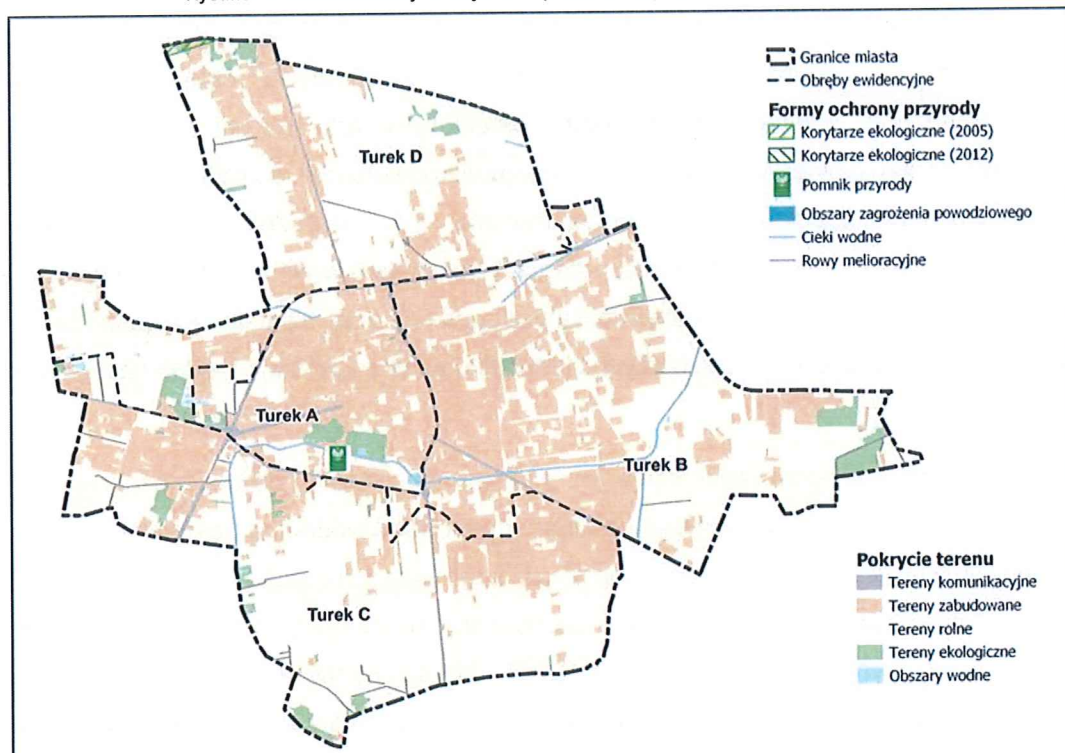
Na terenie miasta z form ochrony przyrody zlokalizowano jeden pomnik przyrody w postaci głazu narzutowego (czerwony granit, o strukturze średnioziarnistej) położonego na Skwerze Podgrodzie przy ulicy Gorzelnianej, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi.

Według mapy korytarzy ekologicznych przez teren miasta przebiegają: korytarz Wzniesienie Konińsko-Tureckie oznaczony kodem PDdC-15C (opracowanie 2012) oraz korytarz Dolina Warty oznaczony kodem KPnC-8 (opracowanie 2005).

Układ hydrograficzny tworzy przede wszystkim rzeka Kielbaska (dopływ Warty) wraz z siecią kanałów i rowów melioracyjnych oraz niewielkimi zbiornikami (stawy, oczka wodne) pełniącymi funkcje retencyjne i przeciwpożarowe.

Teren miasta leży w zasięgu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) – Kielbaska Duża do Strugi Janiszewskiej (kod RW6000151833439), o złym stanie wód i stanie chemicznym poniżej dobrego. Poza JCWP, obszar miasta znajduje się również w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) o kodzie GW600071, charakteryzujące się dobrym stanem chemicznym i ilościowym. W granicach miasta występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) numer 151 Turek-Konin-Koło. Na obszarze miasta obowiązuje plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

Miasto Turek, zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz w oparciu o wytyczne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizuje swoje działania w obszarze gospodarki wodnej z uwzględnieniem dokumentów planistycznych szczebla krajowego i regionalnego. Kluczowym dokumentem w tym zakresie jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (PGW), który określa cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wskazuje działania służące poprawie ich stanu ekologicznego i chemicznego. Miasto Turek znajduje się w dorzeczu Odry, co oznacza obowiązek wdrażania działań przewidzianych w aktualnym PGW.

Równocześnie, zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960), na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego opracowywane są, z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne, plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust. 6 przedmiotowej ustawy, w tym działania ukierunkowane na zapobieganie powodziom, ochronę przed powodzią oraz zapewnienie odpowiedniego przygotowania na wypadek ich wystąpienia. Ich nadrzędnym celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez wdrażanie działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia i redukujących straty powodziowe.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym przyjmowane są w drodze rozporządzenia wydawanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, a następnie podlegają przeglądowi co 6 lat, z możliwością ich aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja hydrologiczna lub nowe ustalenia planistyczne. Aktualnie do obszaru Turku odnosi się Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, obejmujący również region wodny Warty, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 roku, opublikowanym 22 grudnia 2022 roku (Dz. U. poz. 2714).

Dla miasta Turek oznacza to konieczność realizacji działań określonych zarówno w PGW, jak i w PZRP. Dokument PZRP identyfikuje obszary szczególnie narażone na ryzyko powodzi oraz wskazuje środki mające na celu ograniczenie potencjalnych szkód. W warunkach lokalnych dotyczy to w szczególności ochrony infrastruktury krytycznej, zabudowy mieszkaniowej oraz terenów inwestycyjnych położonych w dolinach cieków wodnych. Integracja działań wynikających z PGW i PZRP stanowi podstawę kompleksowego zarządzania gospodarką wodną w Turku, zapewniając zarówno poprawę jakości środowiska wodnego, jak i zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego.

Wystąpienie zagrożenia powodziowego na danym obszarze oznacza możliwość pojawienia się zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi należy natomiast rozumieć jako kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi oraz prawdopodobieństwa pojawienia się potencjalnych, niekorzystnych skutków tego zjawiska dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, zasobów dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Miasto Turek, znajduje się:

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszarem między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$,
- poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

W perspektywie zmian klimatycznych i obserwowanych okresów suszy coraz większe znaczenie dla miasta ma również Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Zgodnie z art. 183 i 185 ustawy Prawo wodne, przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się na podstawie PPSS, opracowywanego i aktualizowanego przez ministra właściwego ds. gospodarki wodnej co najmniej raz na 6 lat. Plan zawiera analizę możliwości zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, zmiany w sposobie korzystania z zasobów wodnych, działania zwiększające naturalną i sztuczną retencję oraz katalog działań minimalizujących skutki suszy. Obowiązujący PPSS został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615).

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej priorytetowe jest stosowanie metod retencji naturalnej, a działania w zakresie kształtowania retencji sztucznej traktowane są jako rozwiązania ostatniego wyboru, wymagające przeprowadzenia szczegółowych analiz oraz zgodności z obowiązującymi przepisami środowiskowymi.

W świetle ustaleń Planu przeciwdziałania skutkom suszy miasto Turek położone jest:

- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą hydrologiczną,
- w całości na terenie ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą,

— w całości na obszarze słabego zagrożenia suszą hydrogeologiczną.

W ujęciu łącznym Turek klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą. Z tego względu wszelkie działania planistyczne i inwestycyjne w gospodarce wodnej muszą być realizowane z uwzględnieniem zarówno PZRP, jak i PPSS, przy jednoczesnym wdrażaniu działań adaptacyjnych takich jak zwiększanie retencji, ograniczanie strat wody, racjonalizacja gospodarowania zasobami oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.

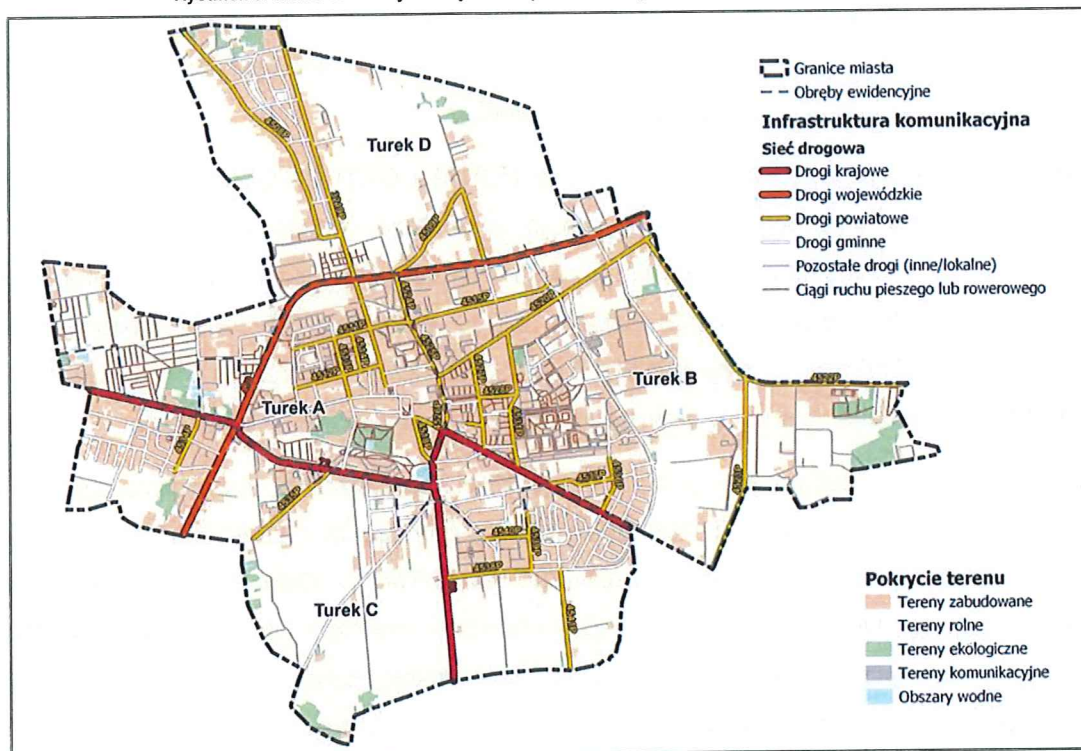
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Układ komunikacyjny miasta Turku tworzą:

- droga krajowa numer 72 (DK72) – łączy Konin z Rawą Mazowiecką, przebiega przez miasto w osi wschód-zachód,
- droga krajowa numer 83 (DK83) – rozpoczyna bieg w Turku, prowadzi na południe przez Dobre w kierunku Sieradza,
- droga wojewódzka numer 470 (DW470) – łączy Kościelec obok Koła z Kaliszem, przebiega przez miasto w osi północ-południe,
- drogi powiatowe (nr: 3219P, 4508P, 4509P, 4511P, 4512P, 4513P, 4514P, 4515P, 4518P, 4519P, 4520P, 4522P, 4523P, 4524P, 4525P, 4526P, 4527P, 4528P, 4530P, 4531P, 4534P, 4535P, 4536P, 4537P, 4538P, 4539P, 4540P, 4541P)
- drogi gminne i lokalne, w tym drogi wewnętrzne.

Na terenie miasta funkcjonuje infrastruktura rowerowa obejmująca m.in. sieć dróg dla rowerów, zapewniającą podstawowe powiązania wewnątrzmięskie między kluczowymi obszarami. Przez teren jednostki nie przebiegają czynne linie kolejowe. Ponadto, na obszarze Turku nie zlokalizowano lotnisk ani lądowisk – zarówno o charakterze publicznym, jak i prywatnym.

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Rozwinięta infrastruktura techniczna, obejmująca m.in. sieć wodociągową oraz kanalizacyjną, stanowi kluczowy element podnoszący standard życia mieszkańców. Zapewnia ona nieprzerwane dostawy wody spełniające wymagania sanitarne oraz sprawny odbiór i oczyszczanie ścieków. Dostępność takiej infrastruktury istotnie wpływa również na atrakcyjność osadniczą danego obszaru, sprzyjając napływowi nowych mieszkańców i inwestorów.

Na terenie miasta Turku funkcjonuje kompletny system infrastruktury technicznej zapewniający ciągłość usług komunalnych i wysoki standard życia. Systemem wodno-kanalizacyjnym zajmuje się, poprzez eksploatację i modernizację sieci oraz pracę oczyszczalni ścieków, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (PGKiM Sp. z o.o.). Na obszarze miasta funkcjonuje aglomeracja ściekowa o identyfikatorze PLWL010, charakteryzująca się istotnym obciążeniem przemysłowym.

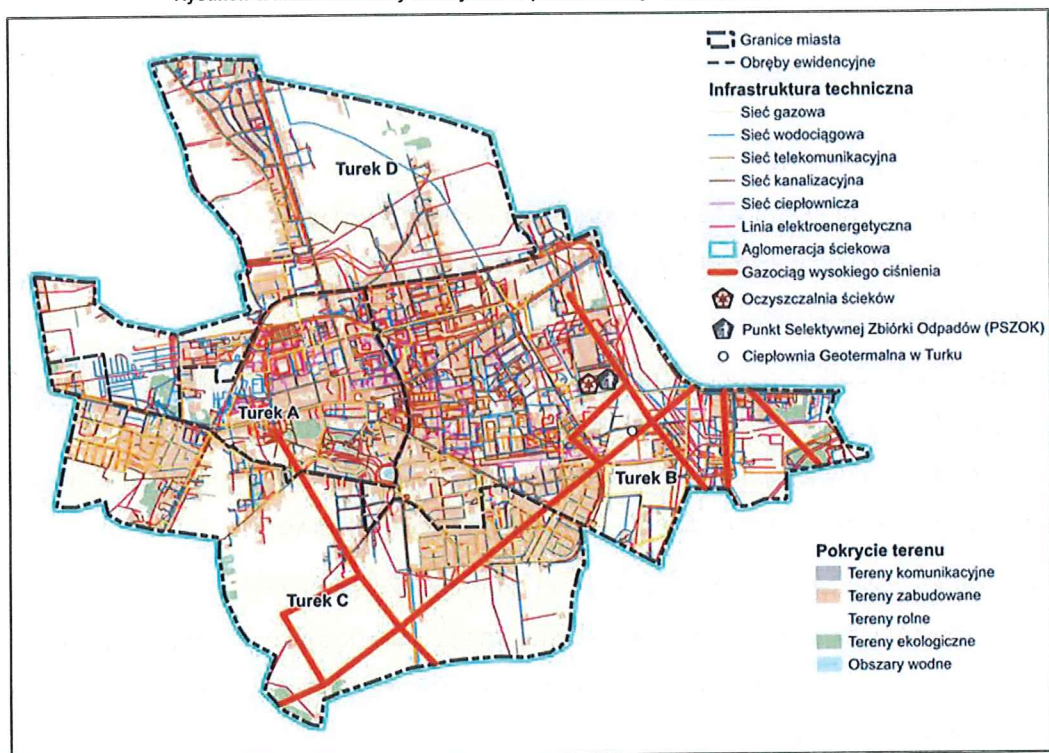
System ciepłowniczy oparty jest na współpracy PGKiM i GETEC Polska. Po wygaszeniu Elektrowni Adamów wybudowano nowe źródło wytwórcze dostosowane do miejskiego zapotrzebowania, a sieć jest stale rozwijana po stronie przyłączy. Planowana jest integracja ciepłowni geotermalnej (wykorzystanie odwiertu GT-1, wykonanie GT-2 oraz zastosowanie wymienników i sprężarkowej pompy ciepła), co obniży emisyjność i koszty w horyzoncie 2025-2027. Uzupełnieniem jest lokalny system zasilania oraz indywidualne źródła ciepła.

Na terenie miasta usytuowana jest ponadlokalna infrastruktura techniczna, służąca zaopatrzeniu w paliwa gazowe, tj. stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia SRP Turek oraz gazociągi wysokiego ciśnienia DN 700 relacji Turek – Odolanów, DN 500 relacji Odolanów-Adamów, DN 400 relacji Odolanów-Adamów, odboczny DN 80 w kierunku SRP Turek. Dystrybucja gazu ziemnego rozwija się stabilnie, rośnie liczba gospodarstw domowych i udział wykorzystania gazu do ogrzewania, a wskaźniki zużycia wykazują umiarkowane wahania przy ogólnym trendzie wzrostu dostępności.

Zasilanie elektroenergetyczne zapewnia stacja 220/110 kV Adamów z rozprowadzaniem przez GPZ Turek Zdrojki i GPZ Żuki.

Infrastruktura telekomunikacyjna obejmuje sieci komórkowe oraz powszechny, w dużej mierze światłowodowy, stacjonarny dostęp szerokopasmowy świadczony przez wielu operatorów. Gospodarka odpadami realizowana jest przez PGKiM (PSZOK przy ulicy Polnej 4), z wyraźnym akcentem na selektywną zbiórkę.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie miasta Turku funkcjonują placówki oświatowo-wychowawcze takie jak:

a) Szkoły podstawowe

- Szkoła Podstawowa Nr 1,
- Szkoła Podstawowa Nr 4,
- Szkoła Podstawowa Nr 5.

b) Przedszkola

- Przedszkole Samorządowe Nr 3,
- Przedszkole Samorządowe Nr 4,
- Przedszkole Samorządowe Nr 5,
- Przedszkole Samorządowe Nr 6,
- Przedszkole Samorządowe Nr 7,
- Przedszkole Samorządowe Nr 8.

c) Żłobek Miejski

d) Szkoły ponadpodstawowe

- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Turku,
- Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. Sylwestra Kaliskiego w Turku,
- oraz placówki prywatne.

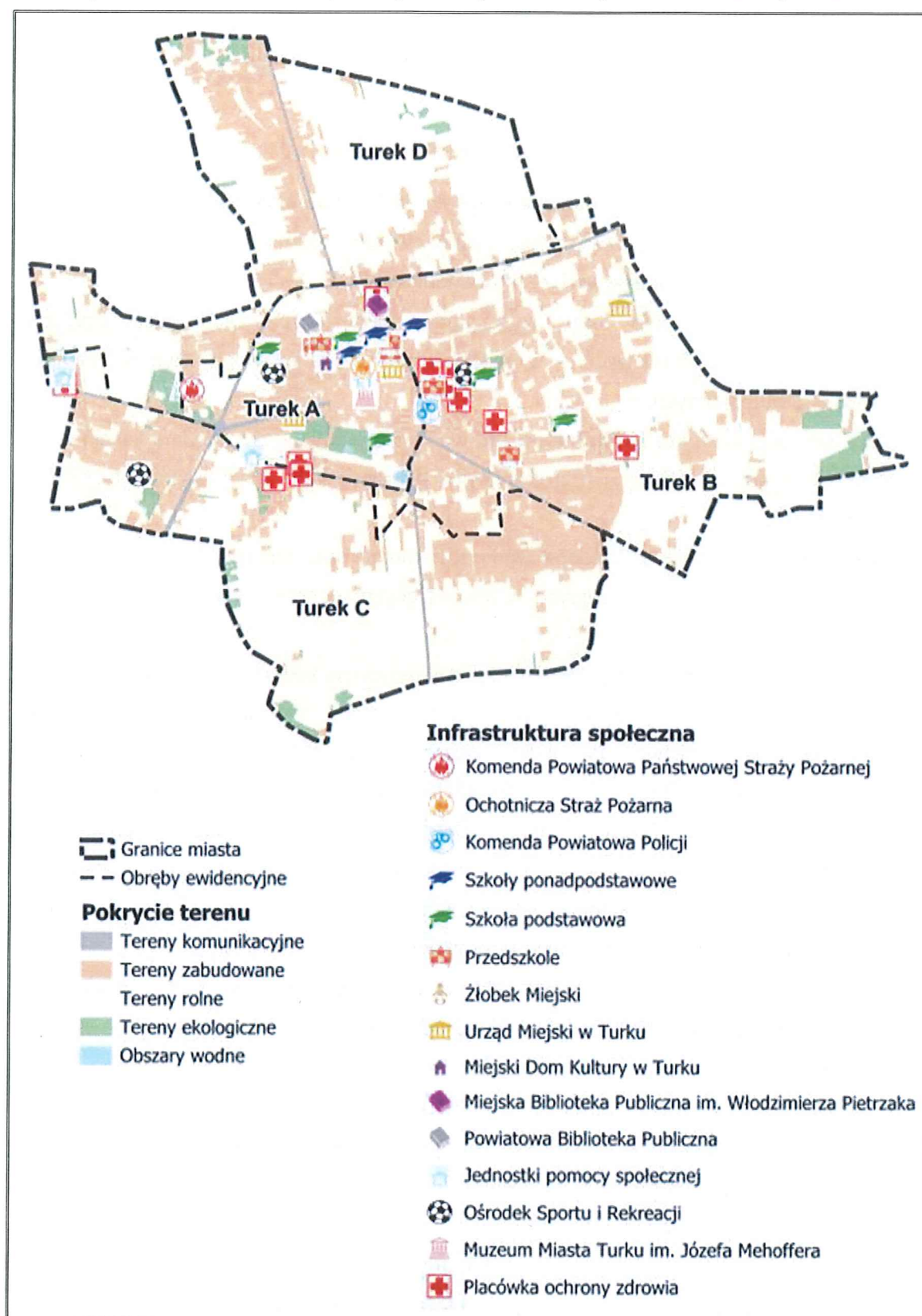
Na obszarze miasta Turku zadania z zakresu kultury, sportu i rekreacji prowadzone są przez: Miejski Dom Kultury w Turku, Miejską Bibliotekę Publiczną im. Włodzimierza Pietrzaka, Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na obszarze administracyjnym miasta Turku zajmują się: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, miejski Środowiskowy Dom Samopomocy, Kluby Seniora a także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku i powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy.

Na terenie miasta Turek funkcjonują licznie podmioty lecznicze świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta Turku zapewniają jednostki takie jak: Komenda Powiatowa Policji (KPP) w Turku, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Turku, Ochotnicza Straż Pożarna w Turku, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Turku.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura społeczna

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody przyjmuje się następujące zasady:

- należy dążyć do wyznaczenia i utrzymania lokalnego systemu przyrodniczego,
- należy utrzymać ciągłość przestrzenną systemów ekologicznych i minimalizować ich fragmentację poprzez unikanie barier antropogenicznych,
- zaleca się wprowadzenie form użytkowania sprzyjających zachowaniu wartości ekologicznych i krajobrazowych – w szczególności ekstensywnego użytkowania łąk, pastwisk i gruntów ornych,
- zaleca się racjonalne kształtowanie poboru wód podziemnych (zarządzanie ilością wód, melioracje, regulacja odpływu) z preferencyjną ochroną słabo odnawialnych zbiorników wodonośnych,
- należy dążyć do waloryzacji zasobów wód podziemnych oraz zastosowania instrumentów ekonomicznych i administracyjnych wymuszających ochronę szczególnie cennych zbiorników,
- zaleca się priorytetowo wykorzystanie wód podziemnych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz jako surowca dla przemysłu spożywczego i specjalistycznych procesów; zapotrzebowanie rolnictwa, pozostałych sektorów przemysłu, energetyki i rekreacji powinno w możliwie najszerszym zakresie opierać się na wodach powierzchniowych,
- należy dążyć do ochrony i poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez skoordynowane działania prawno-administracyjne, techniczne, ekonomiczne i edukacyjne,
- należy prowadzić stały monitoring jakości wód; szczególna ochrona stref ujęć wód podziemnych oraz obszarów głównych zbiorników tych wód,
- należy dążyć do minimalizacji presji na środowisko wodne w skali regionalnej, w tym:
 - należy dążyć do kanalizowania terenów osadniczych,
 - należy dążyć do racjonalizacji nawożenia i stosowania środków ochrony roślin w rolnictwie,
 - należy dążyć do ochrony zlewni rzek zasilających infiltracyjne ujęcia komunalne,
 - należy dążyć do prowadzenia wodochronnej gospodarki w dorzeczach,
 - zachowanie naturalnego charakteru rzek i odcinków o nieprzeobrażonych funkcjach przyrodniczych z uwzględnieniem gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej,
 - należy dążyć do ochrony istniejących i kształtowania nowych enklaw ekologicznych (bariery biogeochemiczne) w sąsiedztwie cieków i zbiorników śródlądowych,

- należy dążyć do ochrony ekosystemów podmokłych i wilgotnych,
- należy dążyć do poprawy jakości powietrza i ograniczania hałasu, w tym:
 - należy przestrzegać dopuszczalnych norm jakości powietrza zgodnie z przepisami prawa krajowego i unijnego,
 - zaleca się modernizację dużych instalacji energetycznych,
 - należy przeprowadzić działania dotyczące kompleksowej termomodernizacji i likwidacji lokalnych kotłowni przez przyłączenia do miejskich sieci ciepłowniczych,
 - należy dążyć do upowszechnienia paliw niskoemisyjnych (gaz ziemny, lekki olej opałowy) oraz wykorzystania wód geotermalnych,
 - należy dążyć do wyprowadzenia ruchu tranzytowego z obszarów zwartej zabudowy i egzekwowania norm emisji spalin,
 - zaleca się kształtowanie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych i wokół obiektów uciążliwych oraz budowę ekranów akustycznych na odcinkach o ponadnormatywnym hałasie.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej przyjmuje się następujące zasady:

- należy dążyć do zachowania i ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych gminną ewidencją zabytków,
- należy dążyć do zachowania i uczynienia historycznych układów urbanistycznych, układów komunikacyjnych oraz podziałów parcelacyjnych,
- należy dążyć do ochrony zespołów zieleni o wartości historycznej, takich jak założenia dworsko-parkowe, aleje przydrożne, cmentarze i szpalery drzew,
- należy dostosowywać nową zabudowę lokalizowaną w sąsiedztwie obiektów zabytkowych do cech zabudowy historycznej w zakresie formy architektonicznej, skali, gabarytów i materiałów wykończeniowych,
- należy ograniczyć możliwość lokalizację obiektów mogących zaburzać historyczny kontekst przestrzenny oraz dysharmonizujących krajobraz kulturowy w strefach ochrony konserwatorskiej,
- należy unikać przekształceń funkcjonalnych obniżających wartość zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego,
- należy dążyć do wzmacniania istniejących funkcji oraz adaptowania do nowych społecznie potrzebnych funkcji obiektów zabytkowych w sposób nieumniejszający ich wartości kulturowych,

- należy prowadzić identyfikację oraz ochronę obiektów i zespołów uznanych za dobra kultury współczesnej poprzez odpowiednie ustalenia w dokumentach planistycznych,
- należy chronić przestrzenie zachowujące tożsamość kulturową oraz cechy tradycyjnego krajobrazu o unikalnych walorach estetycznych i historycznych,
- należy dążyć do uwzględniania i respektowania ustaleń stref ochrony konserwatorskiej oraz zaleceń wynikających z wytycznych konserwatorskich.

W przypadku rozwoju funkcji turystycznych w oparciu między innymi o dziedzictwo kulturowe wyznacza się następujące zasady:

- należy dążyć do wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego jako czynnika rozwoju turystyki i promocji regionu,
- należy promować adaptację i udostępnianie zabytków oraz obiektów historycznych do celów edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury towarzyszącej (ścieżki, tablice informacyjne, punkty widokowe) w obszarach cennych krajobrazowo i kulturowo,
- należy dążyć do powiązania elementów dziedzictwa kulturowego z systemem tras i szlaków turystycznych, w tym tras pieszych i rowerowych,
- należy promować lokalne dziedzictwo poprzez organizację wydarzeń tematycznych, imprez kulturalnych oraz produktów turystycznych opartych na historii i tradycji regionu,
- należy rozwijać ofertę turystyki kulturowej i edukacyjnej w oparciu o istniejące zasoby historyczne, w tym stanowiska archeologiczne o czytelnej formie krajobrazowej.

Podstawowym warunkiem trwałego zachowania dziedzictwa jest bezwzględne stosowanie przepisów dotyczących ochrony zabytków oraz krajobrazu kulturowego. Ochrona ta powinna być implementowana przede wszystkim poprzez właściwe ustalenia w aktach prawa miejscowego, które wyznaczają ramy ładu przestrzennego i standardy kształtowania środowiska kulturowego. Na poziomie regionalnym dokumenty planistyczne wskazują jako priorytet rewaloryzację ośrodków miejskich i wiejskich o wysokich walorach historycznych i kulturowych; wśród takich ośrodków wymieniono również miasto Turek, kwalifikowane do działań konserwatorsko-urbanistycznych służących przywróceniu i utrwaleniu jego wartości krajobrazowych oraz kulturowych.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Podstawowym celem polityki przestrzennej miasta w zakresie struktury zagospodarowania terenów i rozwoju zabudowy mieszkaniowej jest kształtowanie ładu przestrzennego przy jednoczesnym zachowaniu wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. Kierunki i zasady rozwoju przestrzennego określono na podstawie analizy uwarunkowań funkcjonalnych, społeczno-demograficznych oraz środowiskowych.

W zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów przyjmuje się następujące zasady:

- Rozwój skoordynowany z uwarunkowaniami środowiskowymi
Kierunki zmian respektują uwarunkowania przyrodnicze, w tym ochronę głównego zbiornika wód podziemnych i stref ujęć wody. Dopuszczalne formy zagospodarowania są dostosowane do wymogów ochrony wód podziemnych oraz środowiska glebowo-wodnego.
- Struktura przestrzenno-funkcjonalna
Nowa zabudowa lokalizowana jest przede wszystkim w obszarach o zwartej strukturze i pełnej obsłudze infrastrukturalnej. Priorytetem jest uzupełnianie i intensyfikacja istniejących układów wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.
- Hierarchia i separacja funkcji kolizyjnych
Na terenach mieszkaniowych nie dopuszcza się przedsięwzięć o zawsze znaczącym oddziaływaniu na środowisko. W sąsiedztwie funkcji uciążliwych przewiduje się zieleni izolacyjną i rozwiązania akustyczne, a w strefach aktywności gospodarczej wyłącza się nową zabudowę mieszkaniową.
- Standardy środowiskowe i zieleni przy zabudowie
Na terenach zieleni urządzonej i w ciągach ekologicznych utrzymuje się wysoki udział powierzchni biologicznie czynnych. Dla osiedli wielorodzinnych zapewnia się minimalny udział zieleni oraz przestrzenie rekreacyjne o odpowiednim nasłonecznieniu.
- Zapewnienie usług i przestrzeni publicznych równoległe z rozwojem mieszkaniowym
Tereny mieszkaniowe uzupełnia się usługami podstawowymi i ogólnomiejskimi. W planach wyznacza się tereny oświaty, zieleni publicznej, placów zabaw i stref wypoczynku oraz projektuje adekwatną liczbę miejsc postojowych.
- Rewitalizacja i porządkowanie istniejącej zabudowy
W osiedlach wielorodzinnych kluczowe są działania rewitalizacyjne, poprawa funkcjonalności i estetyki. Dopuszcza się ograniczone różnicowanie typologii w celu dopełnienia założeń urbanistycznych i podniesienia jakości przestrzeni.
- Szczególne potrzeby w zakresie mieszkalnictwa

Miasto przewiduje możliwość realizacji znaczącej liczby nowych mieszkań z dominacją zabudowy jednorodzinnej o niskiej intensywności oraz uzupełniającą zabudowę wielorodzinną i lokalami socjalnymi. Trend inwestycyjny wymaga planistycznego zabezpieczenia terenów wraz z odpowiednią obsługą usługową, komunikacyjną i zielenią.

— Kształtowanie terenów zieleni i przestrzeni publicznych w centrum.

W obszarze śródmiejskim utrzymuje się funkcję mieszkaniową i porządkuje relacje między zabudową historyczną a współczesną. Działania obejmują poprawę jakości założeń parkowych oraz standardów użytkowania przestrzeni publicznych.

— Katalog terenów przeznaczonych pod zabudowę

Wyróżnia się tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi, tereny usługowe oraz obszary aktywności gospodarczej i przemysłowej. Rezerwy inwestycyjne uruchamia się po wyposażeniu w niezbędną infrastrukturę.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlowych wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jako handel wielkopowierzchniowy rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m².

Na terenie miasta Turku zasady lokalizacji takich obiektów wynikają z aktów planowania przestrzennego obowiązujących lokalnie oraz odrębnych przepisów prawa. Dokumenty te przewidują przede wszystkim możliwość sytuowania obiektów o łącznej powierzchni sprzedaży >2 000 m² w rejonie Alei Jana Pawła II, przy czym dopuszcza się zmianę obowiązującego planu lub sporządzenie nowego w celu dostosowania parametrów zabudowy do wymagań funkcjonalnych tej funkcji. Wskazaniu temu towarzyszą precyzyjne kryteria jakości: obiekt lub zespół obiektów powinien charakteryzować się wysoką jakością architektoniczną i nie może przyjmować formy powtarzalnej hali o charakterze magazynowym, a lokalizacja – z uwagi na ekspozycję przy ważnym trakcie komunikacyjnym – powinna stanowić *wizytówkę* miasta; dodatkowo nałożono normatyw parkingowy na poziomie 3 miejsc postojowych na 100 m² powierzchni sprzedaży.

W zakresie relacji z obszarem śródmiejskim dokumenty planistyczne kładą nacisk na porządkowanie wnętrza urbanistycznych, wysoką jakość architektury oraz eliminację funkcji i form nieadekwatnych do rangi i charakteru przestrzeni publicznych, co wyznacza rygor kompozycyjny dla ewentualnych obiektów wielkopowierzchniowych w strefach historycznie wrażliwych.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez inwestycje celu publicznego należy przez to rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego obowiązujące na terenie miasta Turku: rozmieszczenie tych inwestycji powinno być spójne z kierunkami rozwoju zabudowy – praktyka decyzyjna wskazuje, że w przeszłości większość lokalizacji dotyczyła sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, a część – obiektów użyteczności publicznej. Na terenach wyłączonych z zabudowy dopuszcza się wyłącznie inwestycje celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej; wprowadzono zakaz nowych obiektów kubaturowych oraz przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem podziemnych sieci). Dla terenów rolnych na obrzeżach (strefy C i D) dopuszcza się stacje bazowe tylko wtedy, gdy nie należą do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie kierunków rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i transportowej oraz infrastruktury społecznej przyjmuje się następujące zasady:

W transporcie drogowym kluczowe jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego przez budowę południowej obwodnicy DK72 w klasie GP oraz przebudowy ciągów krajowych/wojewódzkich i sieci niższego rzędu do standardów G/Z/L, z pełnym wyposażeniem w infrastrukturę pieszo-rowerową, oświetlenie i przebudowy skrzyżowań.

Obsługa terenów przy DK72/DK83 odbywa się poprzez układ dróg równoległych i zbiorczych – bez nowych, punktowych włączeń do obwodnicy – zgodnie z wytycznymi GDDKiA.

W polityce parkingowej przyjmuje się poziom referencyjny 500 samochodów na 1 000 mieszkańców dla bilansowania miejsc postojowych.

W infrastrukturze technicznej zakłada się pełne podłączenie terenów przeznaczonych pod zabudowę do sieci wodociągowej (lokalizacja nowych przewodów w liniach rozgraniczających ulic lub wyznaczonych pasach), rozbudowę kanalizacji sanitarnej dla nowych obszarów i powiększenie terenu oczyszczalni, natomiast odwodnienie stref nowej urbanizacji wymaga budowy kanalizacji deszczowej oraz przebudowy układów drenarskich.

W infrastrukturze społecznej priorytetem jest rewitalizacja Starówki i przestrzeni publicznych śródmieścia oraz podnoszenie standardów użytkowych i estetycznych (ulice, place, parki), przy jednoczesnym obowiązku sporządzania planów miejscowych dla obszarów przestrzeni publicznych.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Przy lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy stosować obowiązujące przepisy prawa. W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym w szczególności wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od obiektów zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- elektrowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, pozostałości siana z produkcji rolniczej, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz plantacji roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym energię z systemów fotowoltaicznych (farm fotowoltaicznych)
 - w obrębie kompleksów gleb o najniższej przydatności rolniczej o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrekultywowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do tej kategorii zalicza się przedsięwzięcia: mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Na obszarach o dominującej funkcji mieszkaniowej (jedno- i wielorodzinnej) obowiązuje zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; dopuszczalne są jedynie podziemne sieci infrastruktury. Tereny chronione akustycznie należy osłaniać zielenią izolacyjną i ekranami akustycznymi.

Na terenach wyłączonych z zabudowy wprowadza się generalny zakaz takich przedsięwzięć, przy jednoczesnym dopuszczeniu wyłącznie infrastruktury technicznej celu publicznego, a ponadto ustanawia się zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych. W strefach rolnych na obrzeżach dopuszcza się stacje bazowe wyłącznie poza kategorią przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Polityka środowiskowa miasta akcentuje eliminację działalności istotnie degradujących środowisko i ukierunkowanie nowych procesów gospodarczych na technologie proekologiczne.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Funkcja rolnicza ma charakter docelowy na terenach wyłączonych z zabudowy, a na obszarach przeznaczonych pod przyszłą urbanizację – charakter tymczasowy. Jednocześnie wprowadzono zakaz zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych pozostających poza zabudową.

Uprawy w sąsiedztwie tras o dużym natężeniu ruchu oraz zakładów przemysłowych oddziela się pasami zieleni izolacyjnej.

Na terenach ogrodów działkowych przewiduje się ochronę funkcji poprzez podłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej, eliminację szamb, ograniczenie gabarytów obiektów towarzyszących i zakaz nielegalnych przekształceń na zabudowę mieszkaniową.

Dla zalesień gruntów rolnych wskazano wymogi jakościowe: preferowana docelowa powierzchnia kompleksu ≥ 5 ha, etapowanie zalesień z podziałem na działki 60-100 m, wkomponowanie istniejących elementów przyrodniczych, a dla obszarów > 2 ha – badania gleboznawcze i określenie typów siedlisk leśnych. Decyzje powinny być zgodne z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Turek.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Dokumenty planistyczne przewidują identyfikację i prowadzenie działań na obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, a także odnotowują częściowy stopień uwzględnienia w obowiązującym opracowaniu.

W strefach śródmiejskich polityka zakłada porządkowanie wnętrza urbanistycznych, podnoszenie jakości architektury i obligatoryjne sporządzanie dokumentów planistycznych dla przestrzeni publicznych; niedozwolone są funkcje i formy nieadekwatne do rangi przestrzeni.

Na terenach z zabudową zdegradowaną plany miejscowe powinny porządkować istniejące zainwestowanie, usuwać obiekty tymczasowe i nieestetyczne, ustalać zasady uzupełnień oraz

gabaryty, natomiast dla osiedli wielorodzinnych zaleca się rewitalizację z minimum 25% powierzchni zieleni i wyposażeniem w place zabaw oraz tereny sportu. W kontekście obszarów pokopalnianych i restrukturyzacji gospodarczej regionu wskazano konieczność rekultywacji i transformacji (technicznej i funkcjonalnej) z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury oraz kadr – jako warunek przywracania wartości użytkowej i równowagi przyrodniczej.

Równolegle postulowane jest objęcie całego miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – w szczególności dla ochrony terenów wyłączonych z zabudowy przed rozlewaniem się zabudowy w trybie decyzji o warunki zabudowy.

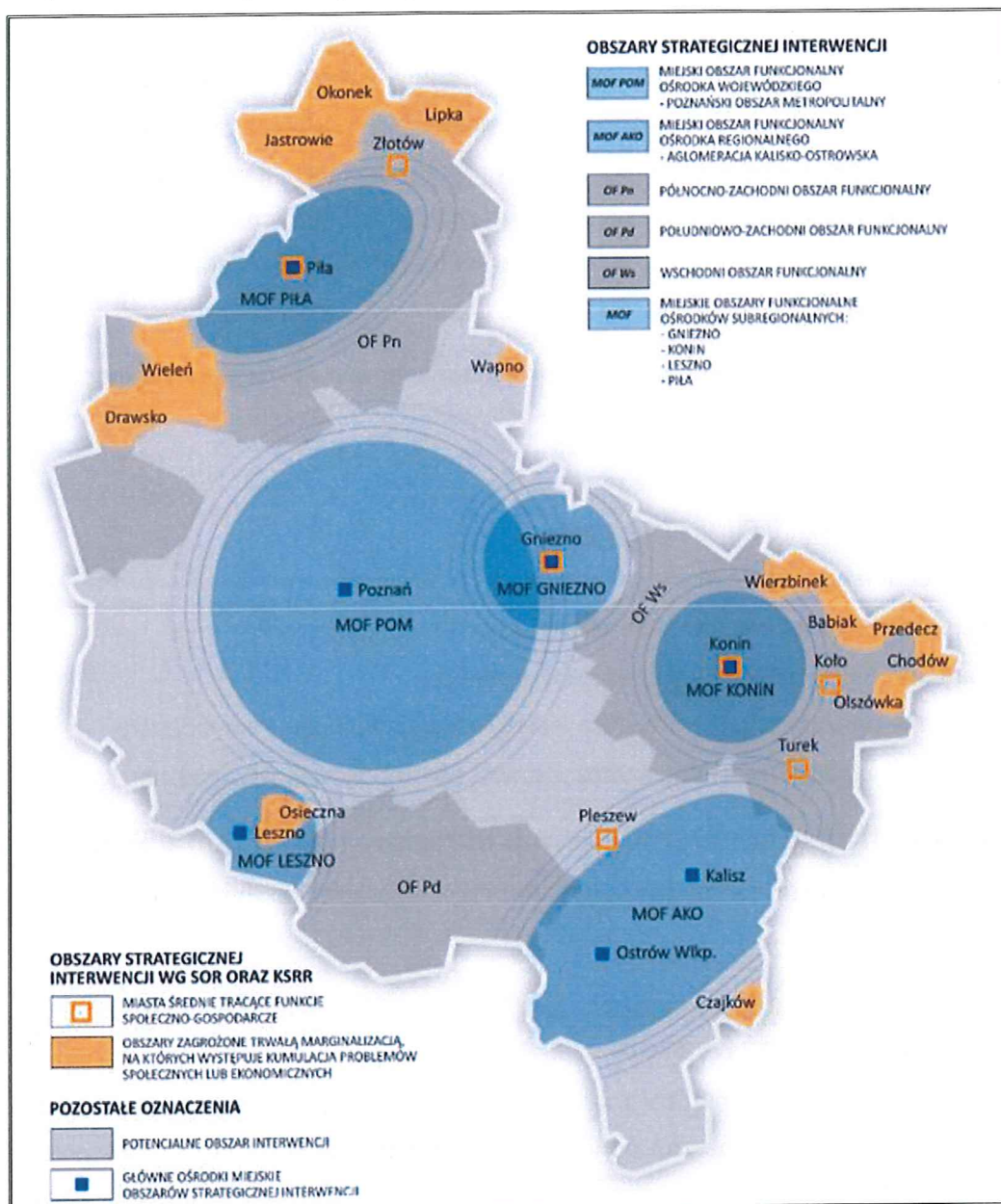
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 miasto Turek ujęte jest jako obszar strategicznej interwencji (OSI) w kategorii *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze*.

Obszar strategicznej interwencji – miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – to ośrodki o trwałym spadku potencjału demograficznego i gospodarczego, mierzalnym między innymi ubytkami ludności, słabą przedsiębiorczością, pogarszającą się ofertą usług publicznych oraz niską dostępnością transportową do ośrodków wyższego rzędu. Często są to peryferia wewnętrzne położone przy granicach województw, gdzie bariera czasowo-przestrzenna ogranicza korzystanie z bodźców rozwojowych metropolii. Skutkiem jest osłabienie roli ponadregionalnego bieguna zatrudnienia i usług oraz degradacji tkanki miejskiej. Interwencja powinna mieć zintegrowany, terytorialnie czuły charakter (w logice obszary funkcjonalnego) i koncentrować się na poprawie dostępności, dywersyfikacji/reindustrializacji gospodarki, rewitalizacji oraz wzmocnieniu usług publicznych i zdolności instytucjonalnej, z koordynacją na poziomie regionalnym i ponadregionalnym.

Rysunek 6. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030

Ponadto w Strategii Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wyodrębniono obszary szczególnego zjawiska w skali regionalnej – miasto Turek położone jest na terenie *Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego* (OF Ws). Jest to zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywaniami, jednolitymi celami rozwoju.

Wschodni Obszar Funkcjonalny koncentruje główne ośrodki: Konin, Koło, Słupcę i Turek, które historycznie tworzyły rdzeń przemysłu wydobywczo-energetycznego wschodniej Wielkopolski. Obecnie, wobec wyczerpywania się złóż kopalin, obszar stoi przed koniecznością głębszej

restrukturyzacji oraz nadania nowych funkcji terenom poprodukcyjnym i pogórnym. Przemysł regionu powinien być ukierunkowany na produkcję nowych nośników energii, ze szczególnym uwzględnieniem alternatywnych źródeł, zwłaszcza geotermii i wodoru. Równolegle planowana jest dywersyfikacja gospodarki poprzez rozwój specjalizacji niezwiązanych bezpośrednio z sektorem paliwowo-energetycznym, z wykorzystaniem atutów położenia i istniejącej infrastruktury. Priorytetem pozostaje również kompleksowa rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego, tak aby ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko i przywrócić tym obszarom potencjał rozwojowy.

Natomiast według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, miasto Turek należy do:

- Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego,
- Obszary cenne przyrodniczo,
- Obszary ochrony krajobrazów kulturowych,
- Obszary ochrony i kształtowanie zasobów wodnych,
- Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta Turku

Na terenie miasta Turku nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Miasta oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązków władzy wykonawczej – Burmistrza Miasta Turku.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską Turku,

- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi, pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Miasta Turku będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne wydziały i pracowników Urzędu Miejskiego w Turku oraz kierowników, dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska Turku będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu kluczowych decyzji.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą: powiat turecki, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu miasta, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Miastem i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Miastem Turek (liderem i koordynatorem).

Tabela 12. Podział zadań realizacji Strategii

Burmistrz Miasta Turku	• Koordynacja i stymulowanie działań • Integracje zasobów i interesariuszy
Rada Miejska Turku	• Wsparcie startegiczne przy realizacji i ewaluacji strategii • Pomoc przy podejmowaniu decyzji strategicznych
Pracownicy Urzędu Miejskiego w Turku	• Koordynowanie działań • Poszukiwanie źródeł finansowania • Monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji
Komórki organizacyjne Urzędu Miasta (UM), miejskie jednostki organizacyjne, ewentualni partnerzy	• Realizacja zadań

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta będzie wdrażana poprzez instrumenty programowe i finansowe, których zakres i kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym miasta,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta. Pełna wersja Strategii będzie dostępna na stronie internetowej Miasta oraz w Urzędzie Miejskim.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu

strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen, a także ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Miasta Turku, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje będą przede wszystkim zawarte w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Miasta powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych Miasta Turku. Przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności należy analizować możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,

- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe, np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego i prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Miasta. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Miasta. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
1	2	3	4	5	6	7	8
Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców							
Cel operacyjny 1.1. Edukacja dobrej jakości, wspierająca rozwój umiejętności kluczowych	Zwiększenie jakości usług edukacyjnych i opiekuńczych						środki własne (budżet miasta), środki własne organów prowadzących placówki oświatowe
	Współpraca pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami i szkołami						środki z funduszy europejskich, budżet Państwa, inne środki zewnętrzne.
	Poprawa stanu technicznego placówek edukacyjnych i opiekuńczych						
Cel operacyjny 1.2. Wzmocnienie dostępności obiektów kultury, sportu i rekreacji	Rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne.
	Rozwój oferty instytucji kultury, sportu i rekreacji						
Cel operacyjny 1.3. Zintegrowany system usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego	Poprawa jakości i dostępności usług pomocy społecznej						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne.
	Koordinacja usług asystenckich i środowiskowych						
	Poprawa w zakresie bezpieczeństwa publicznego						
Cel operacyjny 1.4. Społeczność lokalna bez wykluczeń	Zapewnienie dostępności architektonicznej i informacyjno – komunikacyjnej w przestrzeni miejskiej i w obiektach użyteczności publicznej						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne .
	Wsparcie społeczne i lokalne inicjatywy na rzecz mieszkańców						
	Wsparcie organizacji lokalnych i promocja dziedzictwa kulturowego regionu						
	Zintegrowana wspólnota lokalna						

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta							
Cel operacyjny 2.1. Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i dalszy rozwój terenów inwestycyjnych	Wzrost atrakcyjności gospodarczej miasta						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne.
Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy	Tworzenie sprzyjającego klimatu inwestycyjnego						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa inne środki zewnętrzne.
	Wspieranie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi						
	Promocja gospodarcza miasta						
	Wdrażanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych						
Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa							
Cel operacyjny 3.1. Zmodernizowana i rozbudowana infrastruktura komunikacyjna	Budowa, przebudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne .
	Budowa chodników i ścieżek rowerowych						
	Budowa parkingów						
	Rozwój transportu zbiorowego na terenie Miasta						
Cel operacyjny 3.2. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miejska	Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych porządkujących przestrzeń miejską						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne.
	Poprawa jakości i dostępności usług publicznych poprzez, modernizację i wyposażenie obiektów użyteczności publicznych						
Cel operacyjny 3.3. Atrakcyjny rynek mieszkaniowy	Rozwój mieszkalnictwa komunalnego						środki własne (budżet miasta), inne środki zewnętrzne, kapitał prywatny.
	Rozwój terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne						
Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska							
Cel operacyjny 4.1.	Wymiana przestarzałych sieci ciepłowniczych						

Strategia Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	2026	2027	2028	2029	2030	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Zwiększenie efektywności energetycznej	Wykorzystanie energii geotermalnej w systemie ciepłowniczym miasta						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne, środki prywatne.
	Przylączenie kolejnych budynków mieszkalnych i innych (publicznych) do sieci ciepłowniczej lub gazowej						
	Realizowanie programów wymiany źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych						
	Inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym;						
	Zwiększenie udziału OZE w produkcji energii						
Cel operacyjny 4.2. Poprawa stanu i jakości środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Działania w zakresie zwiększenia efektywności recyklingu						środki własne (budżet miasta), środki z funduszy europejskich, środki z budżetu Państwa, inne środki zewnętrzne, środki prywatne.
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest						
	Realizacja inwestycji w zakresie retencji wodnej						
	Zazielenie miasta						
	Działania z zakresu edukacji ekologicznej, zwiększanie świadomości środowiskowej i promocja działań proekologicznych						

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Zgodność celów Strategii Województwa Wielkopolskiego 2030 z celami Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030.....	8
Tabela 2. Powiązanie kierunków działań Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego z celami Strategii Rozwoju Miasta Turku na lata 2026 - 2030.....	11
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar społeczny	38
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	39
Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)	40
Tabela 6. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe miasta	43
Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne	47
Tabela 8. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia wszystkich mieszkańców	50
Tabela 9. Cel strategiczny 2. Zrównoważona gospodarka wykorzystująca lokalną przedsiębiorczość i potencjał miasta.....	58
Tabela 10. Cel strategiczny 3. Efektywny system transportowy oraz atrakcyjna przestrzeń miejska i mieszkaniowa	62
Tabela 11. Cel strategiczny 4. Niskoemisyjne, odporne klimatycznie miasto dbające o jakość środowiska	66
Tabela 12. Podział zadań realizacji Strategii.....	93
Tabela 13. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta	97
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – strefy funkcjonalno-przestrzenne	71
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – środowisko przyrodnicze	73
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura komunikacyjna	77
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura techniczna	79
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej – infrastruktura społeczna	81
Rysunek 6. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w województwie wielkopolskim	91